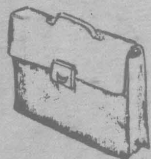

آب داد

ا

د

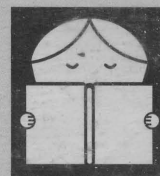
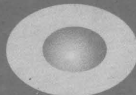
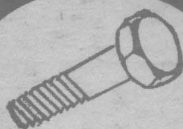
مکتب

نان

و

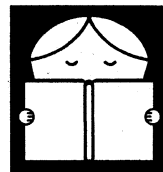
دری

صنف اول

Ketabton.com

بیفیر

تعلیمات اساسی برای مهاجران افغان

دری

صنف اول

مؤلف : امان الله آذر

بیتیر

تعلیمات اساسی برای مهاجران افغان

Formal Education Programme

Title : Dari Grade 1

Author : Assistant Prof. Amanullah Azar

Editor : Prof. Mohammad Rahim Elham

Illustrator : Rajab Ali Hunarkwah

Calligrapher : Mohammad Sediq Benoori

Publisher : G.T.Z-BEFARe

Production and Publication Section

First Edition : February 2001, Peshawar

No of Copies : 5, 000

پروگرام تعلیمات رسمی

نام کتاب : دری صنف اول

مؤلف : پوهنیار امان الله آذر

ادیتور : پوهاند دکتور محمد رحیم الهام

رسام : رجب علی هنر خواه

خطاط : محمد صدیق بنوری

ناشر : جی . تی . زید - بیفیر

بخش تألیف و نشرات

چاپ اول : دلو ۱۳۷۹ ، پشاور

تعداد : ۵ ، ۰۰۰

• طبع و نشر این کتاب بدون کسب اجازه کتبی از مؤسسه جی . تی . زید - بیفیر مجاز نیست .

• این کتاب با استفاده از رهنمای معلم تدریس میشود که در مجلد جدا چاپ شده است .

یاد آوری

مؤسسه جی . تی . زید - بیفیر^۱ آرزو دارد که تعلیمات اساسی برای مهاجران افغان را به زبان دری نیز آغاز کند . این کتاب ، کتاب اول زبان دری برای همین مقصد است . پیش از تألیف این کتاب ، کتابهای سابقه^۲ درسی زبان دری - تا جایی که میسر بود - مطالعه و بررسی شد . از نتیجه این مطالعه آنچه برای تألیف کتاب حاضر مفید به نظر میرسید ، مستقیم یا غیر مستقیم استفاده شد . سر انجام کتاب در دو قسمت آماده شد .

الف - دوره آماده گی

ب - دوره الفبا

در دوره آماده گی ، که بیست و سه ساعت درسیست ، تدریس الفبا و شناخت حرفها مطرح نیست . در این مرحله شاگردان تنها با توضیحات در باره^۳ رسمها^۴ ، تشخیص صدا ها و تقسیم کلمه ها به هجاها سرو کار دارند . این مرحله شاگردان را به فکر کردن منظم ، دیدن منظم ، شنیدن منظم و سخن گفتن منظم کمک میکند . همچنان شاگردان را با کتاب و محیط درس آشنا میسازد و معلم را نیز در شناخت شاگردان کمک میکند . دوره الفبا از صفحه ۱۲ تا ۸۳ است . در این مرحله تدریس تمام حرفهای الفبا و الوگرافها^۵ و هموگرافهای^۶ بعضی از آنها شامل است . روی همرفته نحوه^۷ کار ، مشخصات و ممیزات دوره الفبا از این قرار است :

- اساس کار تدریس از آسان به مشکل و متکی بر روش آمیخته یا ترکیبیست . توضیح آن که تدریس به صورت قطع نه از جزء به کل و نه از کل به جزء ، بل که ترکیبی از هر دوست .
- تمام درسها مبتنی بر خصلت چند هجایی حرفها از یک طرف و خصلت الوگرافیک و هموگرافیک بعضی از آنها ، مانند [ی] ، [و] ، [هـ] و [ا] از جانب دیگر نیز هست . از این لحاظ روش کار ما بر اساسات علمی و زیانشناسی متکیست . در گذشته بیشتر مؤلفان کتابهای درسی این خصایل الفبای دری را نادیده گرفته اند و شکلهای مختلف حرفها را به هنگام معرفی / تدریس در یک تژس آورده اند . به گونه مثال :

[ی - ی] ، [پای] (پای ساکن) ، کتابی (پای معروف و نکره) سیر (به مفاهیم مختلف)
 [و] ، دور (واو معروف) ، خواست (واو معدوله) ، جو (واو ساکن) ، روز
 [هـ - هـ] ، هیل ، چاه (های ملفوظ) ، رنده (های غیر ملفوظ) و امثال اینها .

چنان که ملاحظه میشود آوردن شکلهای مختلف یک حرف در یک درس ذهن شاگرد را مغشوش و کار تدریس را دشوار میسازد . بنابر این ، روش کار ما در تألیف این کتاب - تا حد امکان - خلاف روش قدماست و از بسی جهات تازه گی دارد . توضیح آن که برای هر حرف و شکلهای متبادل و مشابه آن درس جدا ساخته شده و از یک جا کردن آنها در یک درس پرهیز شده است . البته این کار تنها به هنگام معرفی / تدریس حرف مورد نظر صورت گرفته است . در صفحات بعدی شکلهای متبادل و مشابه حرفها به تدریج یک جا شده اند .

۱ - اداره کمکهای تکنیکی المان - تعلیمات اساسی برای مهاجران افغان

۲ - در این کتاب بنابر معاینه رسم انسان و دیگر زنده جانها وجود ندارد .

۳ - الوگراف : شکلهای متبادل حرف ، مثل ع ح ع

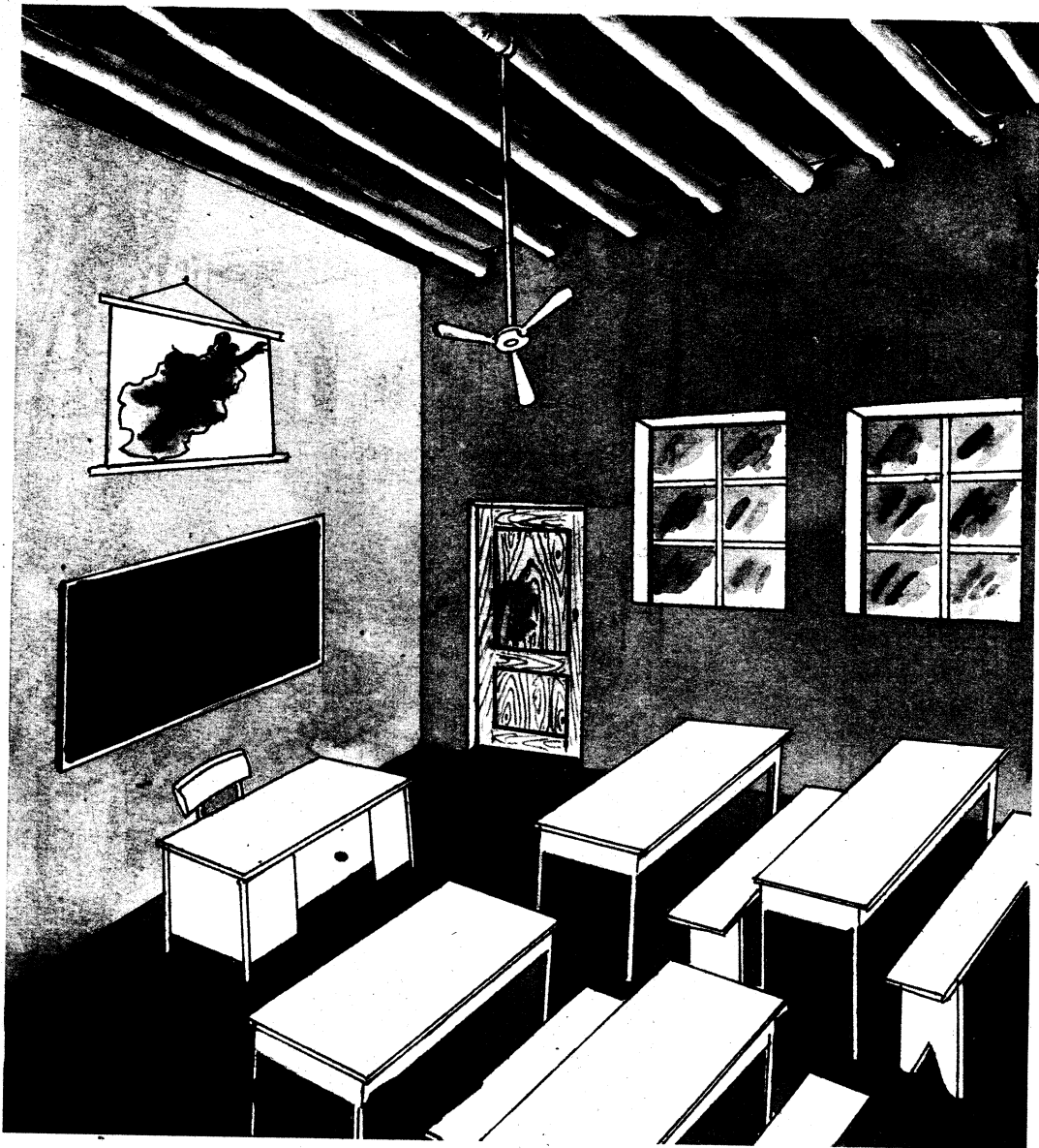
۴ - هموگراف / حرفهای مشابه : هر یک چندین صدا را افاده میکند ، مثل ی ، و ، ه

- متن تمام درسها (به استثنای درس اول) از یک طرف متضمن معرفی یکی از حرفهای الفباست از اوجانب دیگر ، متکی بر کلمه هایبست که یا تکراریند و یا حرفهای آنها قبلاً خوانده شده اند .
- مطابق به قاعده یی که در این کتاب وضع شده ، حرف نو در شروع کلمه کلیدی معرفی شده است ؛ اما برای بعض حرفها که کلمه متداول و مناسب یافت نشده ، ناچار آن حرف در وسط یا آخر کلمه کلیدی معرفی شده است ، مانند [ث] در کلمه جرثقیل ، های ملفوظ [ه] در کلمه چاه و غیر ملفوظ آن در کلمه [رنده] .
- کلمه کلیدی در کنار تصویر یا در زیر آن به خط درشت نوشته شده است .
- حرف نو در زیر کلمه کلیدی نوشته شده است .
- کلمه کلیدی و تصویر آن در کارتها نیز چاپ شده اند ، تا به حیث مواد ممد درسی به کار روند .
- در دوره الفبا حد اکثر کلمه های نو در هر درس از هفت بیشتر نیست . این کلمه ها پایینتر از تصویر به خط درشتتر نوشته شده اند .
- اگر چه در پایین هر صفحه مشق و تمرین سفارش داده شده است ، با ایی حال ، پس از هر دو درس یک درس به منظور مشق و تکرار بیشتر ساخته شده است . در این قسم تمرینها / درسها مزید بر تکرار درسهای گذشته ، بعض نکته های ساده املائی و دستوری هم مطرح شده است . باید گفت که هم در پایین هر صفحه و هم در صفحاتی که خاص برای تمرینند ، مشقها بسیار کوتاه و نمونه وارند ؛ مگر لازم است که به هنگام تدریس معلم به شاگردان هدایت بدهد تا مثل این قسم مشقها و تمرینها بر تخته یا کتابچه های خود بیشتر کار کنند .
- این کتاب با استفاده از رهنمای معلم تدریس میشود که در مجلد جدا چاپ شده است . در رهنمای معلم روش تدریس تمام درسها مفصل یا مختصر بیان شده است . اگر این کتاب آن سان که شایسته است تدریس شود ، در ختم آن شاگردان خواهند توانست نام خود و همصنفان خود را بنویسند ؛ جمله های ساده بنویسند ؛ عنوانهای کلان و کوچک روزنامه ها و جمله های ساده را بخوانند .
- شایسته یاد آورست که نگارنده در تألیف این کتاب از مشوره ها و رهنماییهای جناب پوهاند دکتور محمد رحیم الهام ، آمر شعبه تألیف و نشرات این مؤسسه ، همواره مستفید بوده است . ایشان تمام اوراق پیشنویس کتاب را با دقت مطالعه و تصحیح کرده اند که بدین وسیله از آن استاد گرامی تشکر میشود . نیز از آقایان رجب علی هنر خواه رسام و محمدصدیق بنوری خطاط مؤسسه تشکر میشود که رسامی ، خطاطی و صفحه آرایی کتاب را به وجه احسن انجام دادند .
- در اخیر باید گفت با همه سعی و تلاشی که در تهیه و تألیف این کتاب صورت گرفته ، باز هم ممکن است که کمبودها یا کاستیهایی در آن راه یافته باشد . بنابراین ، نگارنده از مریمان و صاحب نظرانی که کتاب را ملاحظه و مطالعه یا تدریس میکنند ، متمنیست که نا رسایبها و کاستیها را با نظریات و پیشنهادهای اصلاحی خویش کتباً به اداره بیفیر بفرستند تا در چاپهای آینده در نظر گرفته شود .

پوهنیار امان الله آذر

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

در رسم کدام چیزها دیده میشوند؟ در باره هر چیز بحث شود:

مشق شود:

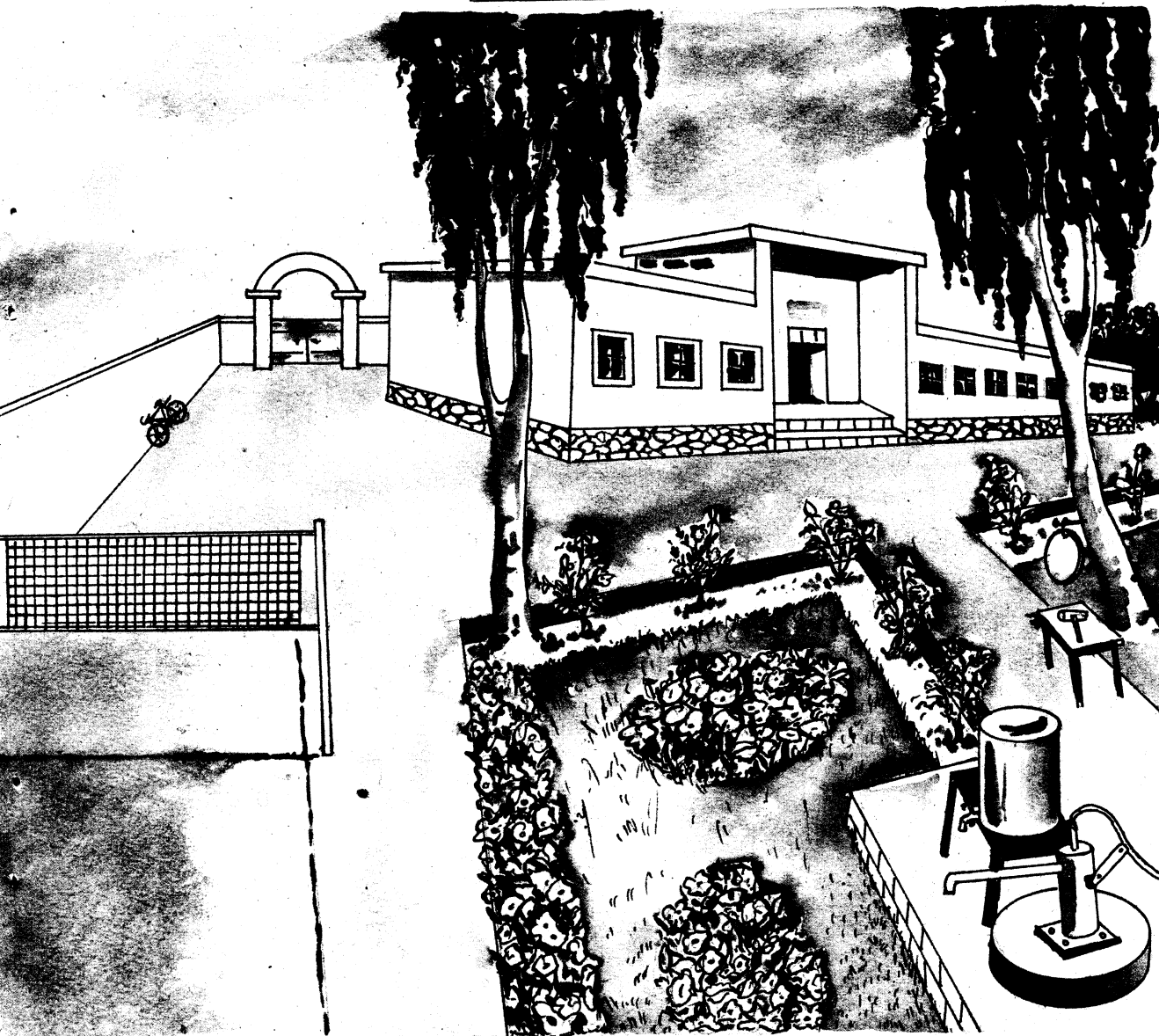
.....

_____

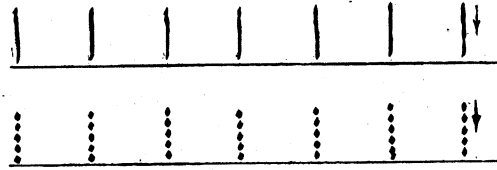
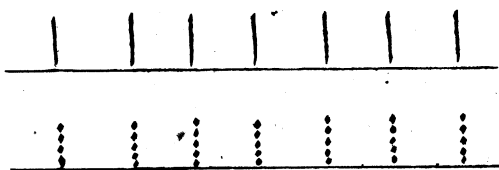
.....

_____

در رسم کدام چیزها دیده میشوند؟ در باره هر چیز بحث شود:

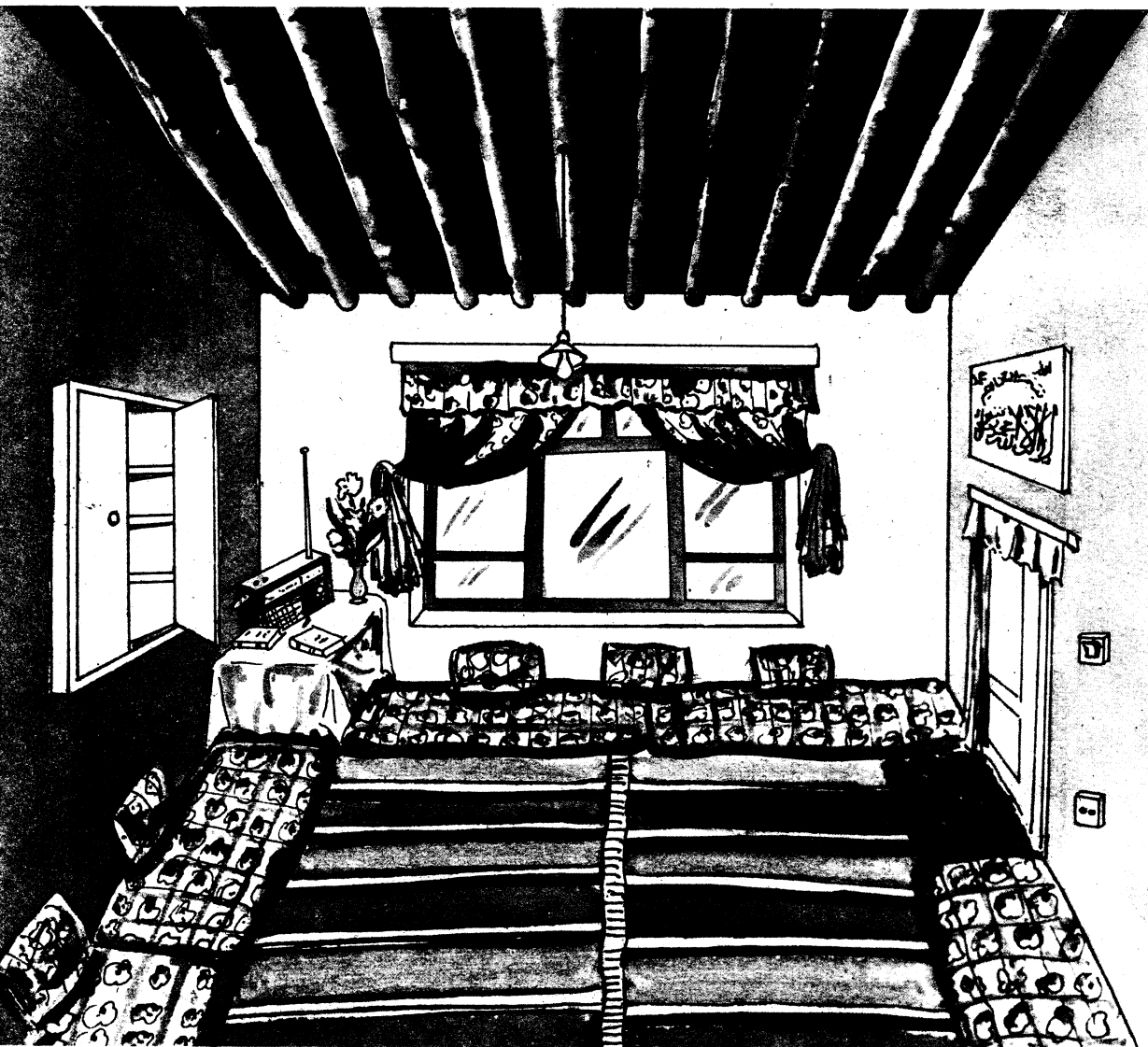

روی نقطه ها از بالا به پایین خط کشیده شود:

این تصویر چیست؟ چیزهایی که در آن دیده میشوند به چی کار می آیند؟

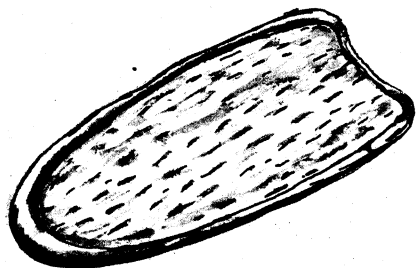

مشق شود :

/// // // // // // // // //

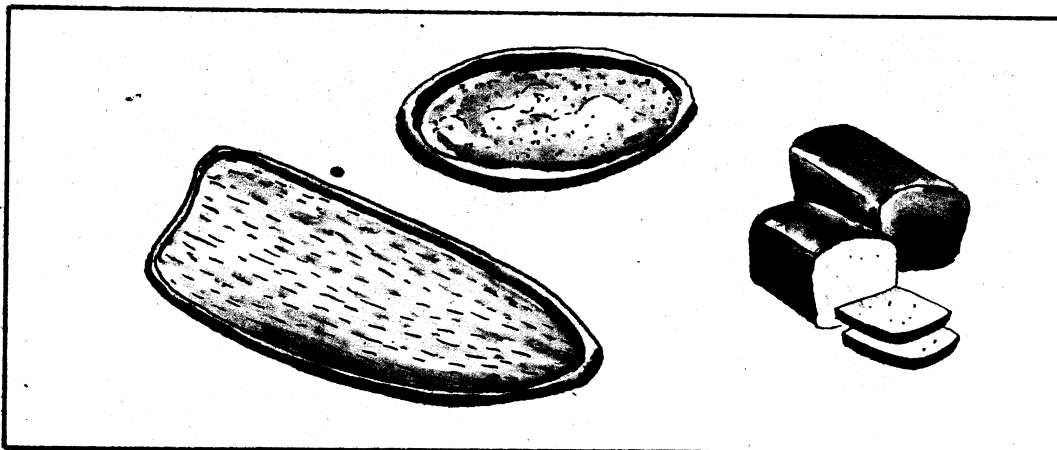
در باره مفهوم رسمها سوال شود . معلم
شاگردان را در پاسخ گفتن کمک کند :

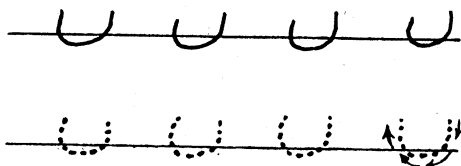
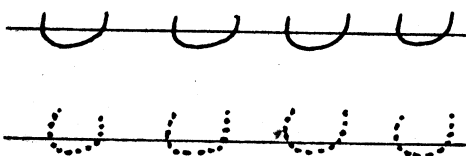
مشق شود :

Two sets of horizontal lines for handwriting practice, each consisting of a top line, a middle line, and a bottom line. The lines are slightly slanted to the right.

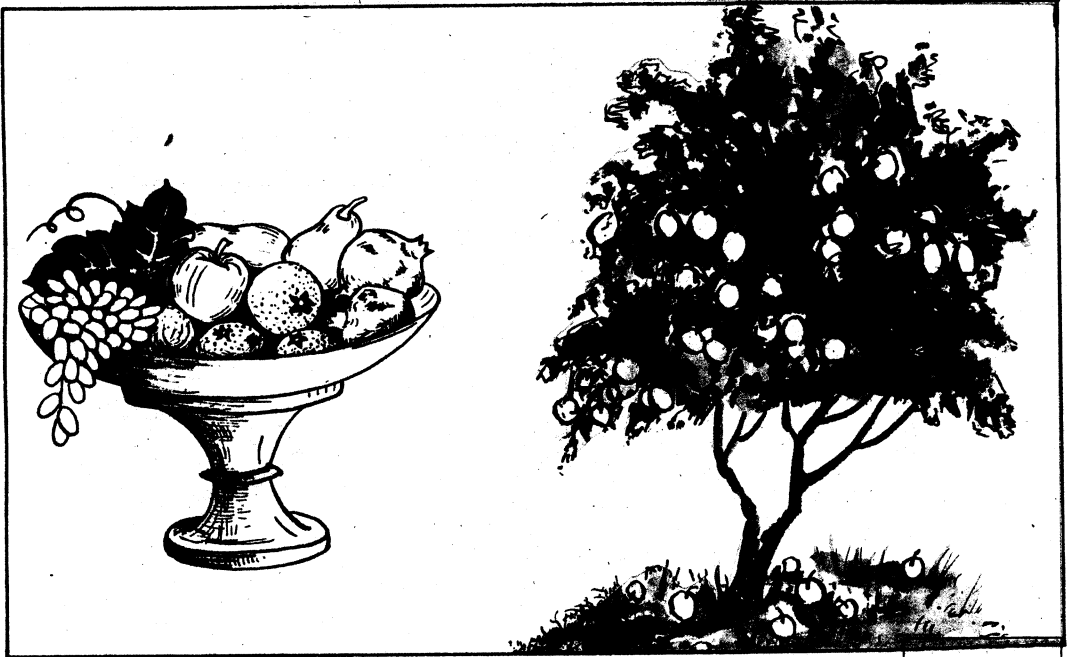
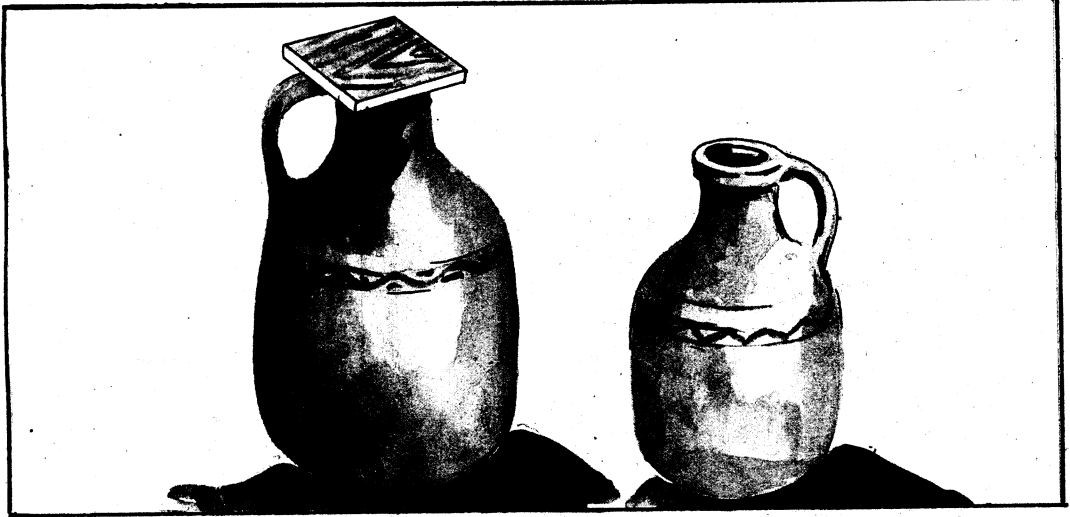
در بارهٔ رسمها بحث شود؟ گفته شود که با رسمهای صفحهٔ گذشته چی ربط دارند:

مشق شود:

در بارهٔ رسمها بحث شود :

مشق شود :

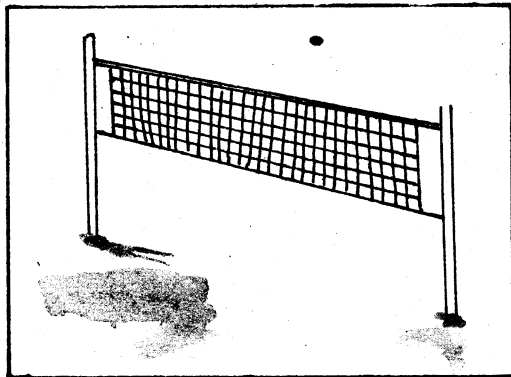
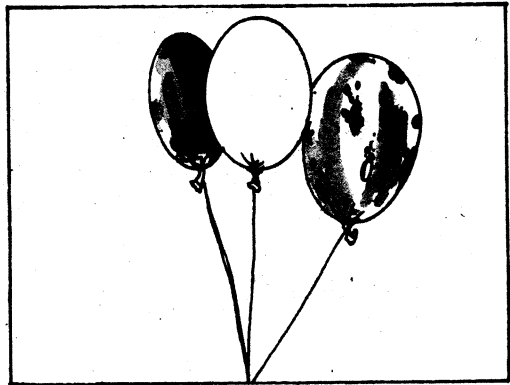
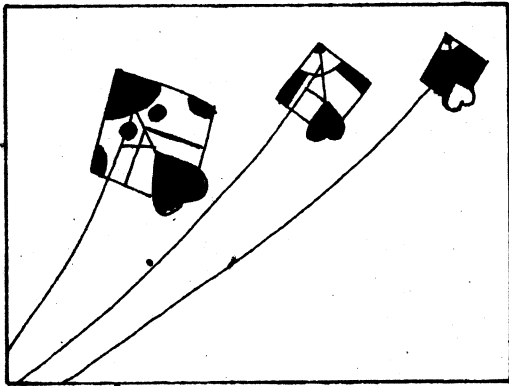
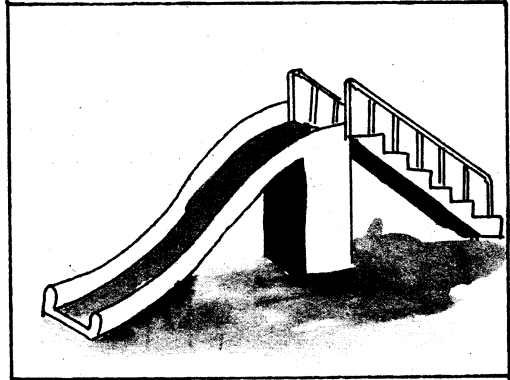
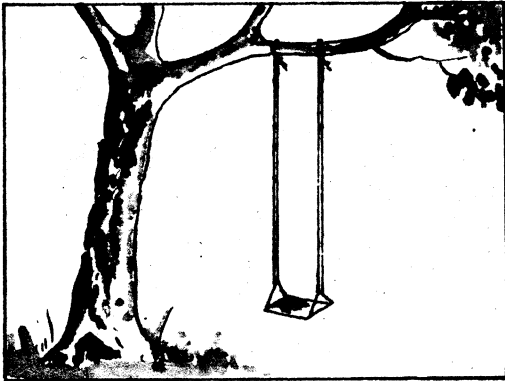
ر ر ر ر ر ر ر ر

ر ر ر ر ر ر ر ر

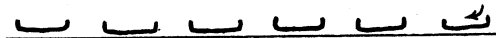
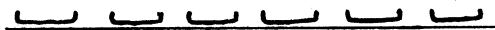
ر ر ر ر ر ر ر ر

ر ر ر ر ر ر ر ر

نامهای رسمها گفته شوند؛ در باره آنها بحث شود:

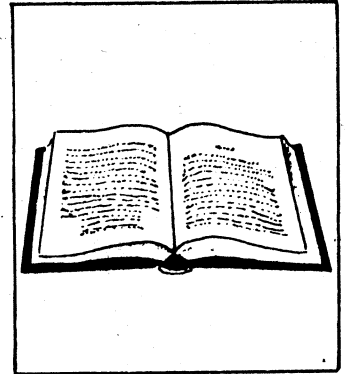
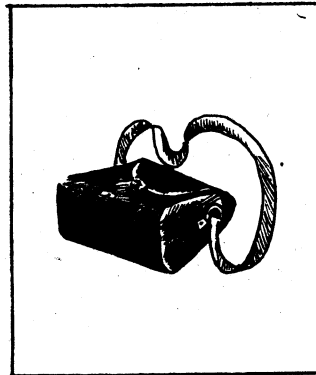
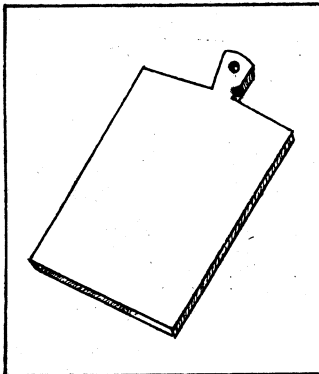
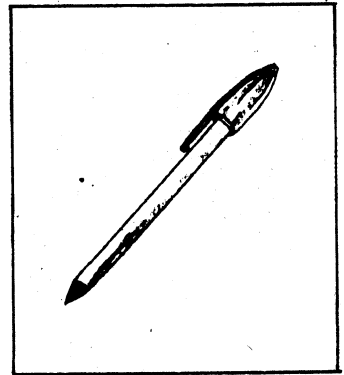
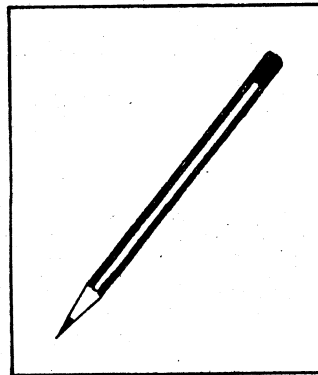
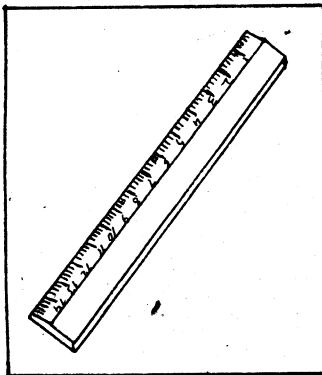
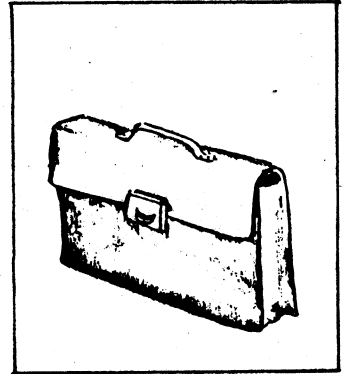
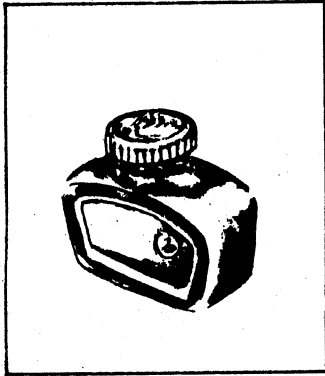
مشق شود:

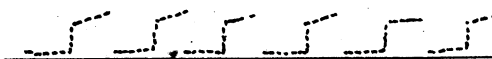
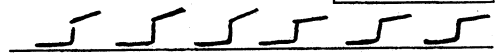
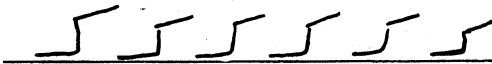

نام هر رسم گفته شود؛ از هر کدام چی کار گرفته میشود؟

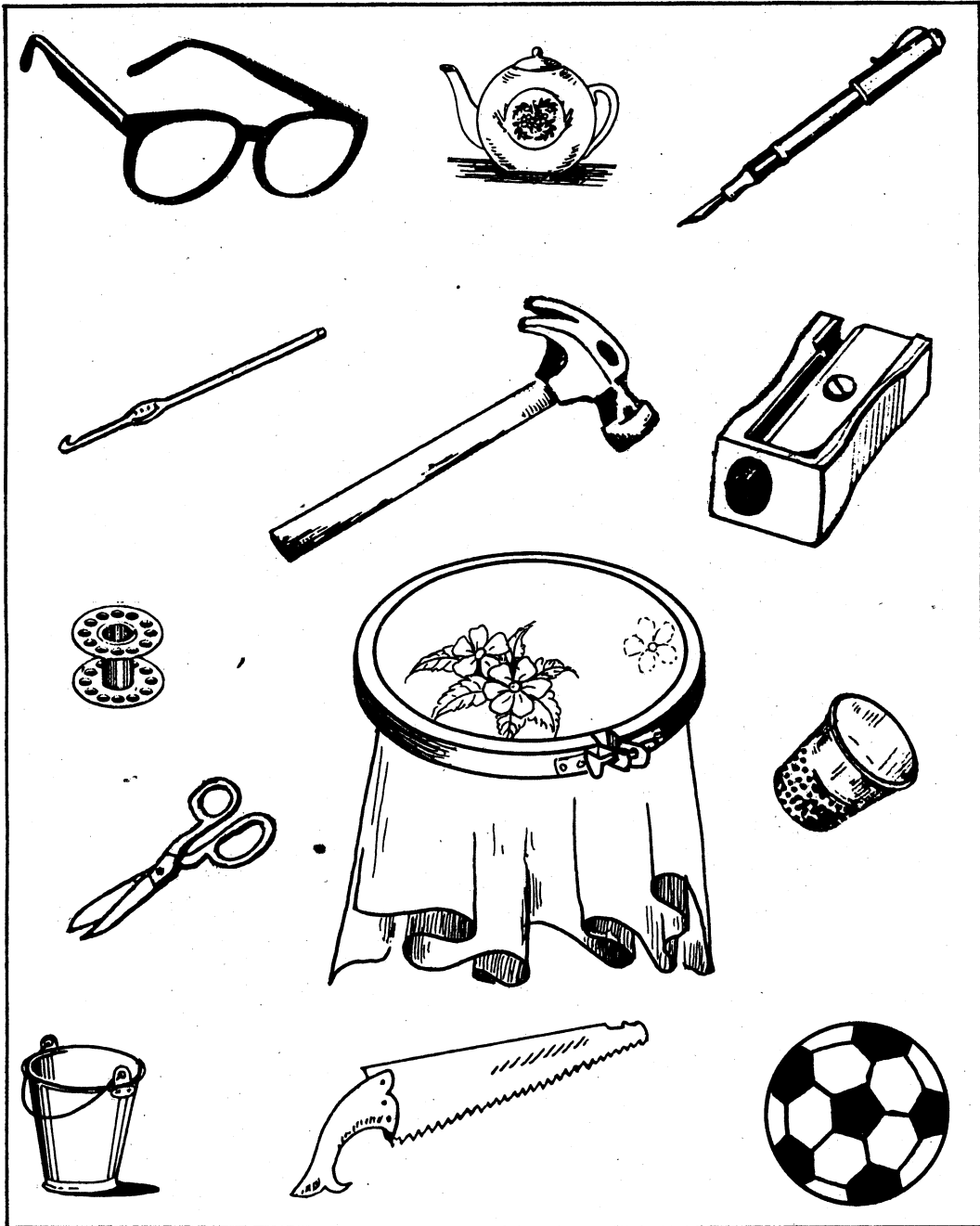

مشق شود:

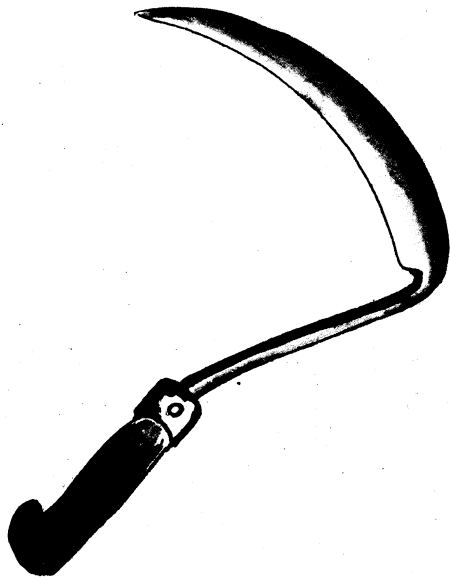

نام هر رسم گفته شود ؛ از هر کدام چی کار گرفته میشود ؟

_____

نام رسم گفته شود :

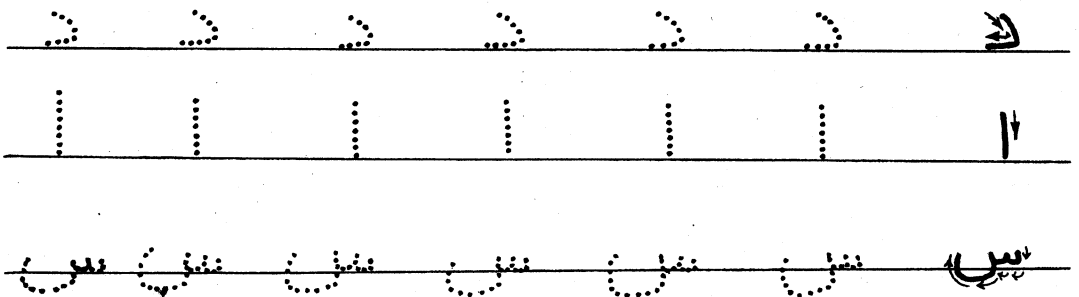

داس
داس داس

حرفها جدا جدا تلفظ شوند :

د ا س

مشق شود :

نام رسم گفته شود :

د ا ش
د ا ش

حرفها جدا جدا تلفظ شوند :

د ا ش

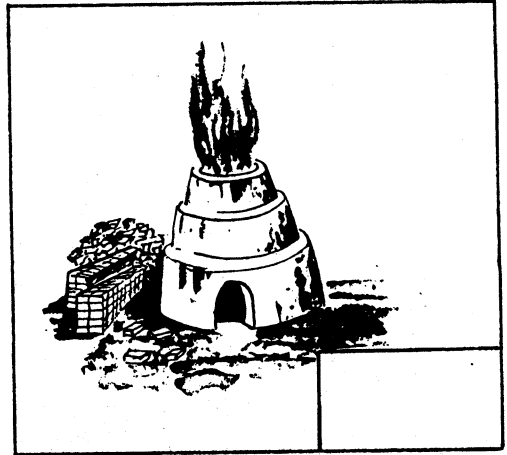
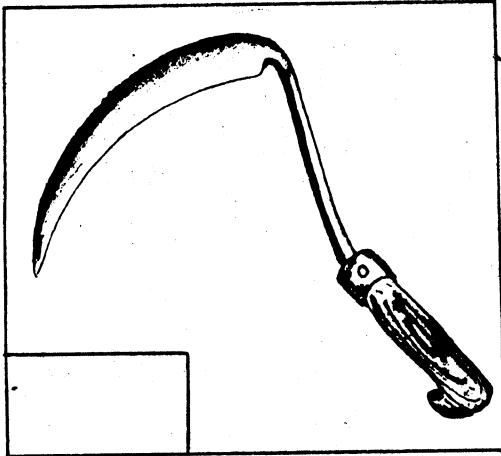
مشق شود :

د

ا

ش

نام هر رسم در زیر آن نوشته شود :

کلمه ها و جمله ها خوانده شوند :

دادا

داد

داس

دانش

داس داد .

دادا داس داد .

مشق شود :

دانش

داس

نام رسم گفته شود؟ حرف [و] تلفظ شود:

دوا
و

کلمه ها و جمله ها خوانده شوند:

دادا

داد

دوا

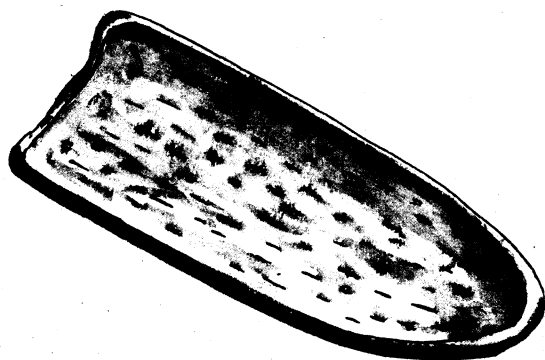
دوا داد .

دادا دوا داد .

مشق شود:

دوا داد .

نام رسم گفته شود؟ حرف [ن/ذ] تلفظ شود:

نان
ذ ن

کلمه ها و جمله ها خوانده شوند:

نداد

نانوا

داد

دوا

دادا نان داد .

دادا نان نداد .

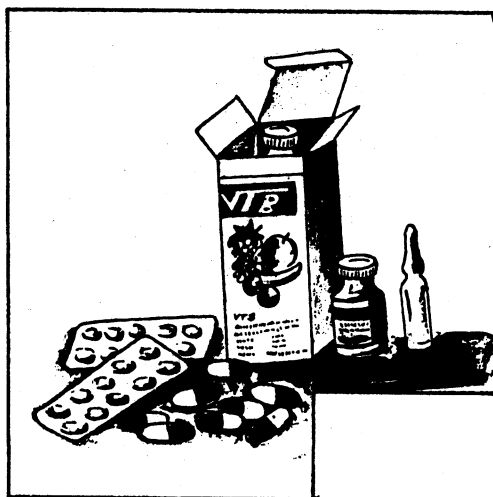
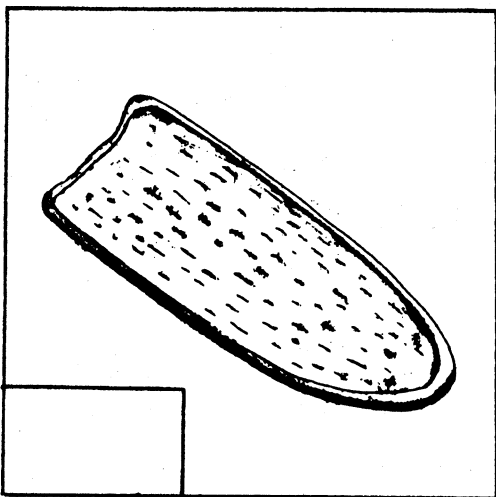
نانوا نان داد .

مشق شود:

نان

نانوا

نام هر رسم در زیر آن نوشته شود :

از حرفها کلمه ساخته شود :

داد

دانا

دان

جمله ها خوانده شوند ؟ جمله آخر تکمیل شود :

دادا داس داد .

دادا دوا داد .

دادا نان _____ .

نام رسم گفته شود؛ حرف [ر] تلفظ شود:

رواش

ر

کلمه ها و جمله ها خوانده شوند:

نداد

ندارد

دارد

رواش

دادا رواش دارد .

نانوا رواش ندارد .

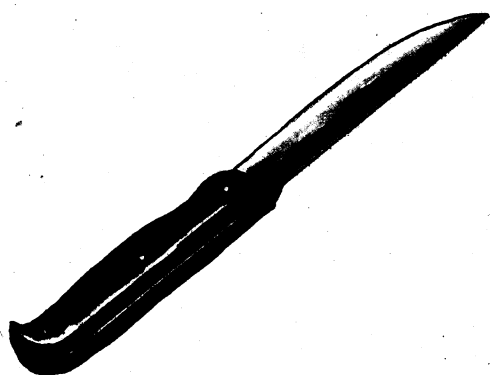
نانوا دوا نداد .

مشق شود:

دادا رواش دارد .

نام رسم گفته شود؟ حرف [ک/ک] تلفظ شود:

کارد
ک ک

کلمه ها و جمله ها خوانده شوند:

کار کا کا دارد کارد را

کا کا کارد دارد .

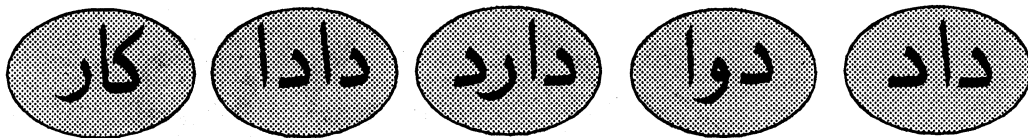
کا کا دادا را کارد داد .

کا کا کارد را کار دارد .

مشق شود:

کا کا کارد دارد .

جمله ها با کلمه های مناسب تکمیل شوند :

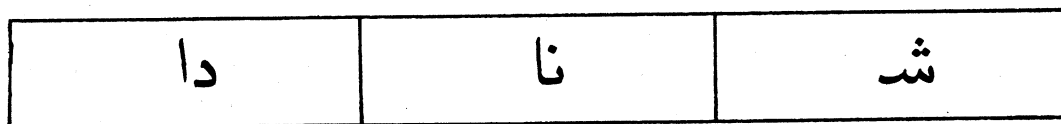
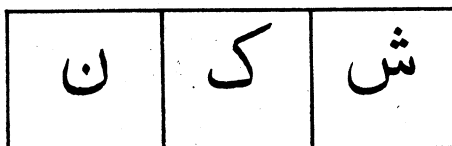

_____ داش دارد .

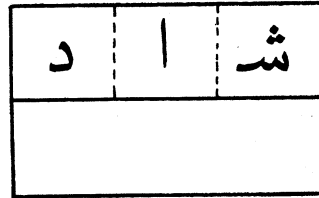
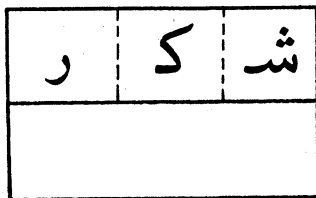
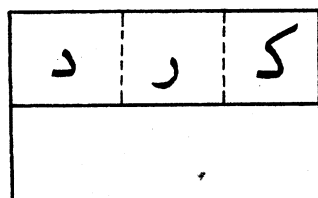
_____ کا کا ندارد .

_____ دادا کا کا را دوا _____ .

از هجا ها به کمک حرفها کلمه ساخته شود :

از حرفها کلمه ساخته شود :

نام رسم گفته شود؟ حرف [ت/ت] تلفظ شود:

تاک

ت ت

کلمه ها و جمله ها خوانده شوند:

تا

شش

شانند

داشت

کاکا تاک داشت .

کاکا تاک شانند .

کاکا شش تا تاک شانند .

مشق شود:

کاکا تاک داشت .

نام رسم گفته شود؟ حرف [ج / ج] تلفظ شود:

جک

ج ج

کلمه ها و جمله ها خوانده شوند:

نداشت

تاج

جواد

جک

جواد جک داشت .

تاج جک نداشت .

جواد تاج را جک داد .

مشق شود:

جواد جک داشت .

جایهای خالی کلمه ها با حرفهای داخل چوکات پر شوند . به نمونه توجه شود :

ج ج

جان	ان
	نار
	وان
	روا

ت ت

ستار	سار
	ار
	دس
	دشت

کلمه ها خوانده و نوشته شوند :

دشت	دست	ستار	تار
رواج	جوان	نچار	جان

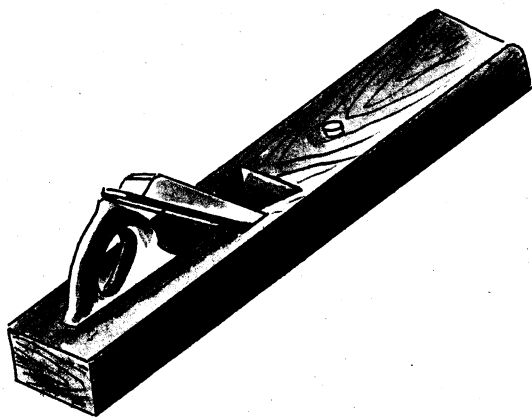
جمله ها خوانده شوند :

تاج تار در دست دارد .

نچار کار کرد .

تاج در دشت کار داشت .

نام رسم گفته شود؟ حرف [ه/هـ] تلفظ شود:

رنده

ه ه

کلمه ها و جمله ها خوانده شوند:

دسته

دست

نچار

رنده

نچار رنده دارد .

نچار رنده در دست دارد .

نچار رنده کار دارد .

رنده دسته دارد .

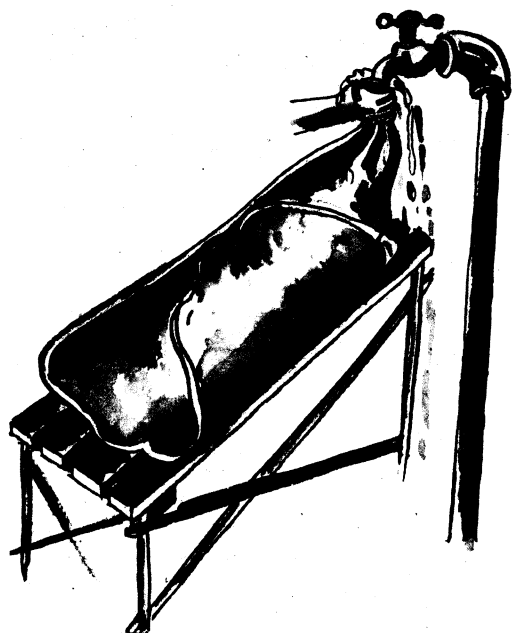
مشق شود:

رنده دسته دارد .

نام رسم گفته شود؟ حرف [م / م] تلفظ شود:

مشک

م م

کلمه ها و جمله ها خوانده شوند:

ماما

دارم

من

مشک

من مشک دارم .

ماما مشک داشت .

ماما دادا را مشک داد .

دادا مشک را کار دارد .

مشق شود:

ماما مشک دارد .

خانه های خالی با کلمه های مناسب پر شوند . به نمونه توجه شود :

نان	کارد	جواد	ماما	داش	داس
جک	من	رواش	نچار	کار	ندارد

ک	م	ج	د
			داس

حرفهای نخستین کلمه ها به یکی از حرفهای داخل چوکات تبدیل شوند . به نمونه توجه شود :

د	ک	ر	م	ج	ن
---	---	---	---	---	---

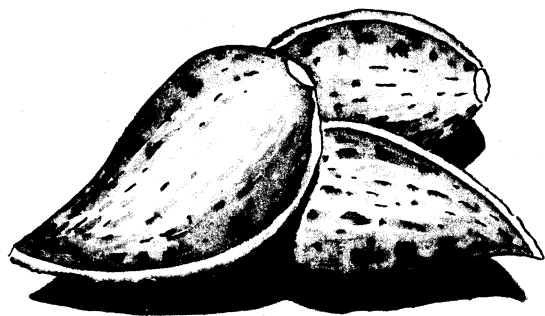
رنده داشت کار دام

--	--	--	--

حرفهایی که خوانده شده اند ، نوشته شوند :

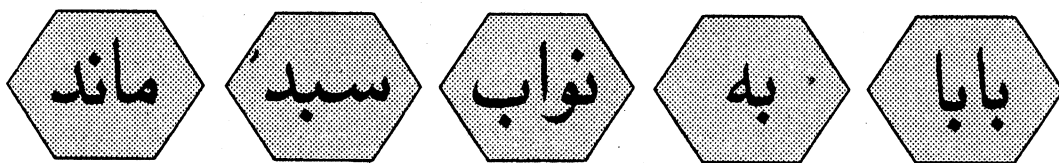
نام رسم گفته شود ؟ حرف [ب / پ] تلفظ شود :

بادام

ب ب

کلمه ها و جمله ها خوانده شوند :

بابا بادام دارد .
بابا به نواب بادام داد .
نواب بادام را در سبذ ماند .

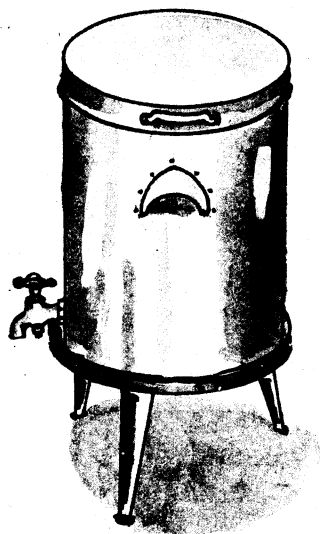
از هجاها کلمه ساخته شود :

مان	ده

واب	ت

به	با

نام رسم گفته شود؛ حرف [آ] تلفظ شود:

آبدان

آ

کلمه ها و جمله ها خوانده شوند:

آن

آمد

آدم

آب

آدم آمد .

آن آدم آبدان دارد .

آبدان آب دارد .

آن آبدان آب دارد .

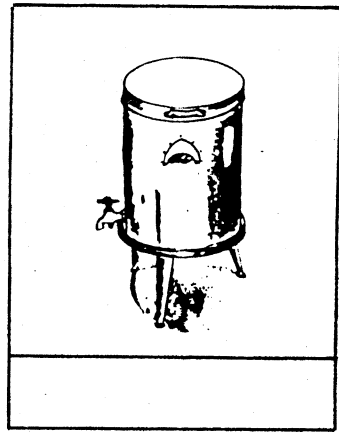
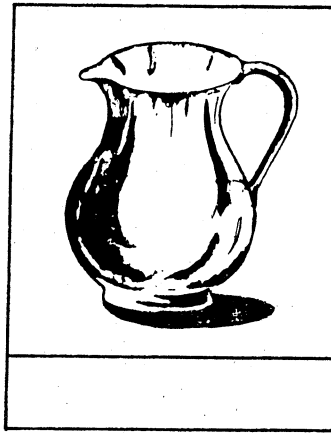
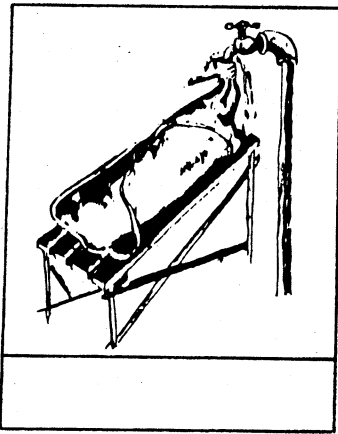
مشق شود:

آبدان آب دارد .

نام هر رسم در زیر آن نوشته شود :

از حرفها کلمه ساخته شود :

آ ر د

ب س ت ه

م ا ش

آ ش

کلمه های داخل چوکات در جایهای خالی جمله ها به کار برده شوند . به نمونه توجه شود :

رنده
آب
نان

آبدان _____ آب _____ دارد .

مشک _____ دارد .

جک _____ دارد .

نجار _____ دارد .

نانوا _____ دارد .

نام رسم گفته شود؟ حرف [ز] تلفظ شود:

زردک
ز

کلمه ها و جمله ها خوانده شوند:

مزه

بازکاکا

زمان

زردک

زمان زردک کاشت .

زمان زردک را آب داد .

زمان به بازکاکا زردک داد .

زردک مزه دارد .

مشق شود:

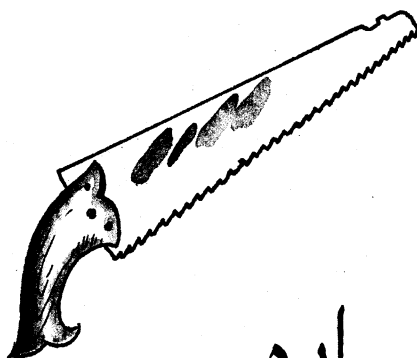
زمان زردک کاشت

نامهای رسماً گفته شوند ؟ حرف [ا] تلفظ شود :

انار

ا

اره

کلمه ها و جمله ها خوانده شوند :

اکبر

است

از

اره

انار

آن انار است .

آن اره است .

انار از اکبر است .

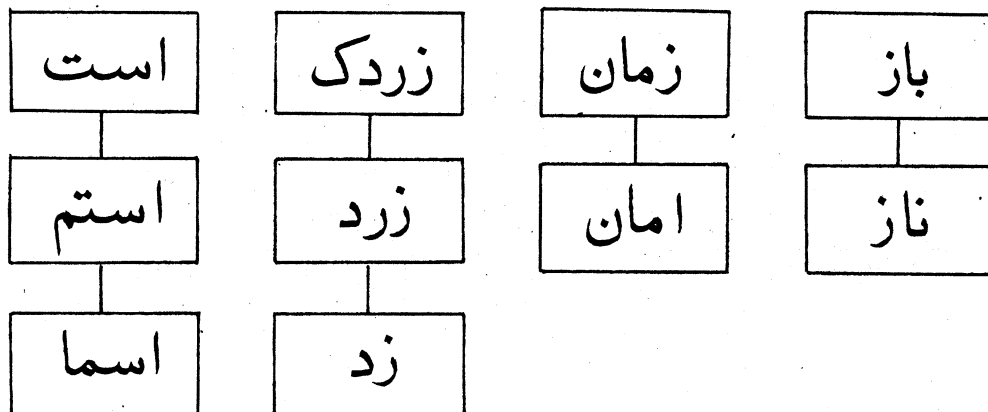
اره از نجار است .

کلمه ها در جمله به کار برده شوند :

_____ انار

_____ است

توجه شود که با تغییر دادن، کم کردن یا زیاد کردن حرفها از یک کلمه، کلمه دیگر ساخته شده است:

جمله ها خوانده و نوشته شوند:

- ناز به آب دست زد .
- من نجار استم .
- اسما کار کرد .

جمله های پایین با استفاده از جمله های بالا تکمیل شوند:

- ناز به آب دست _____ .
- من نجار _____ .
- _____ کار کرد .

نام رسم گفته شود ؛ حرف [گ / گ] تلفظ شود :

گندم

گ گ

جمله ها خوانده و نوشته شوند :

اکبر گندم کاشت .
اکبر گندم را آب داد .
اکبر گندم را آرد کرد .
اکبر آرد را به نانوا داد :

حرف [گ] در آخر هجا ها چسبانده شود و از آنها کلمه های نو ساخته شود . به نمونه توجه شود :

سگ

س گ

سنگ

رنگ

نام رسم گفته شود؛ حرف [و] تلفظ شود:

اونگ و

کلمه ها و جمله ها خوانده شوند:

آورد

سرور

اونگ

سرور اونگ آورد .

سرور اونگ را به اسما داد .

اسما اونگ را کار دارد .

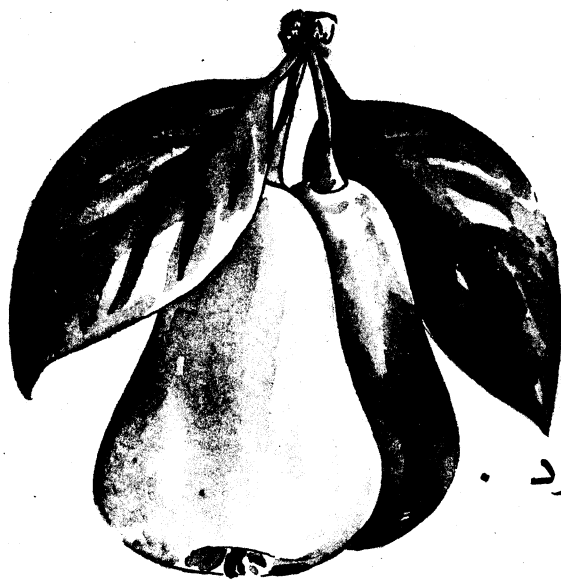
مشق شود:

سرور اونگ آورد .

* اونگ تلفظ عامیانه هاون است .

جمله‌ها خوانده و نوشته شوند:

ناکِ مزه‌دار

- سرور ناک آورد .
- سرور ناکِ مزه‌دار آورد .
- آبدان آب دارد .
- من آبِ آبدان را کار دارم .
- نانوا تواب نام دارد .
- توابِ نانوا نان دارد .

عبارتها خوانده و نوشته شوند:

سبذِ بادام

جکِ آب

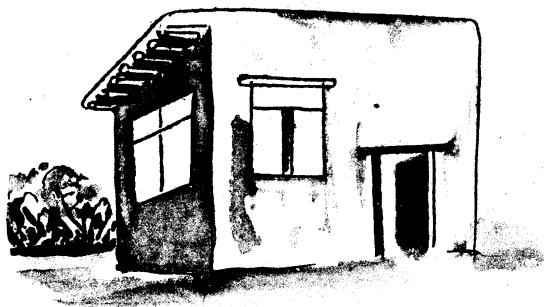
مشکِ آب

توابِ نانوا

مثل عبارتهای بالا چند عبارت دیگر ساخته / نوشته شود:

--	--	--	--

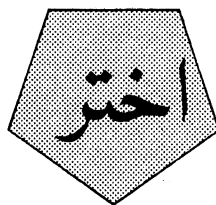
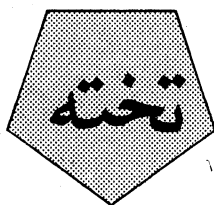
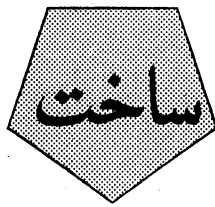
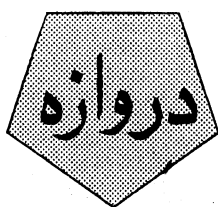
نام رسم گفته شود؟ حرف [خ/خ] تلفظ شود:

خانه

خ خ

کلمه ها و جمله ها خوانده شوند:

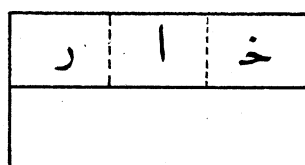
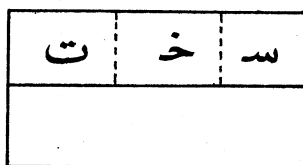
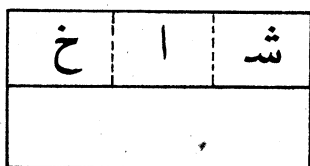
اختر خانه ساخت .

اختر دروازه ساخت .

اختر دروازه را از تخته ساخت .

اختر خانه دارد .

از حرفها کلمه ساخته شود:

نام رسم گفته شود؟ حرف [و] تلفظ شود:

کوزه و

کلمه ها و جمله ها خوانده شوند:

سر

انداخت

نشست

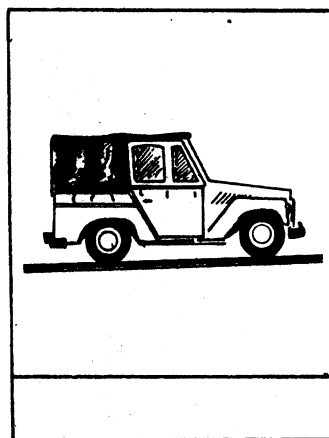
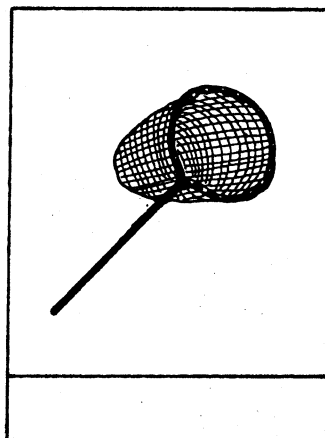
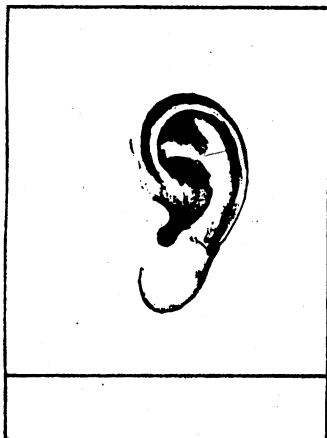
نازو

نازو کوزه را نشست . در کوزه آب
انداخت . نازو سرکوزه را بسته کرد . نازو
کوزه را در خانه ماند .

مشق شود:

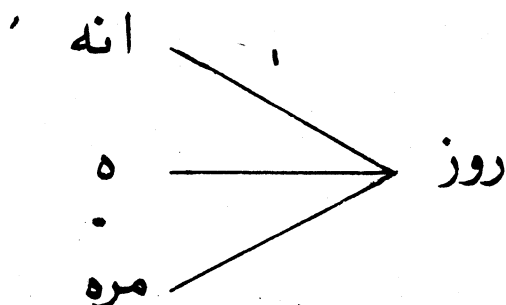
نازو کوزه را نشست

نامهای رسمها از چوکات پایین پیدا و در زیر آنها نوشته شوند :

موتر	کوزه	گوش	شاخ	تور
------	------	-----	-----	-----

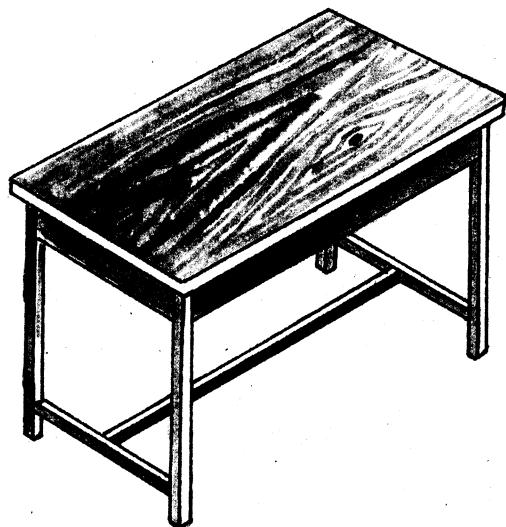
با افزودن اجزای دیگر بر کلمه [روز] ، کلمه های نو ساخته شود :

جمله ها خوانده و نوشته شوند :

- روز روشن است .
- نازو کار روزمره را کرد .
- نازو روزه دارد .
- نازو روزانه کار دارد .

نام رسم گفته شود ؛ حرف [ی] تلفظ شود :

میز

ی

کلمه ها و جمله ها خوانده شوند :

دوست

میزند

میخ

میکند

میسازد

نجار میز میسازد .

نجار میز را از تخته میسازد .

نجار تخته را اره میکند .

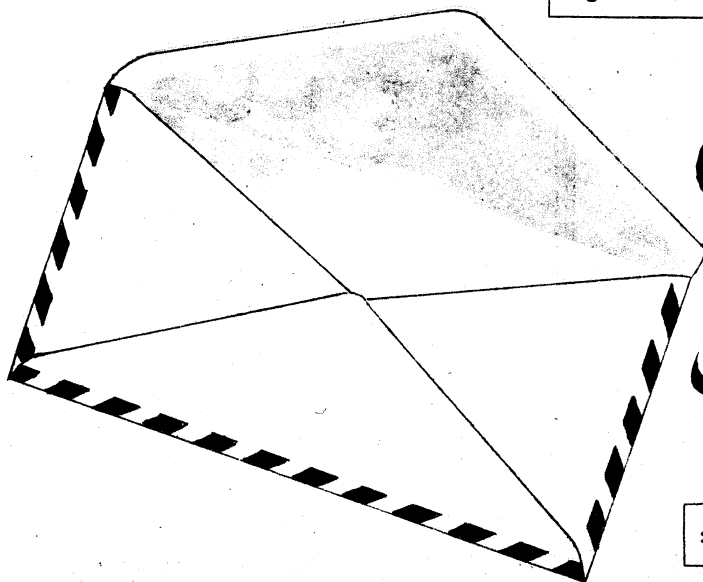
نجار تخته را میخ میزند .

نجار کار کردن را دوست دارد .

مشق شود :

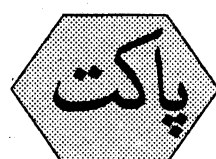
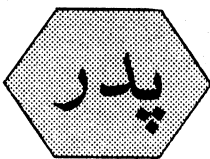
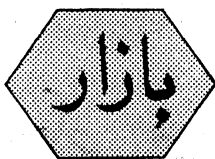
نجار میز میسازد

نام رسم گفته شود ؛ حرف [پ / پ] تلفظ شود :

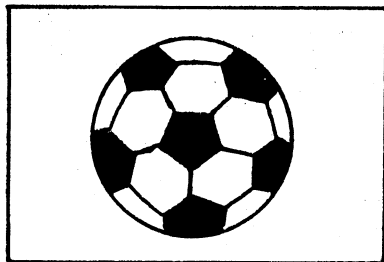
پاکت
پ پ

کلمه ها و جمله ها خوانده شوند :

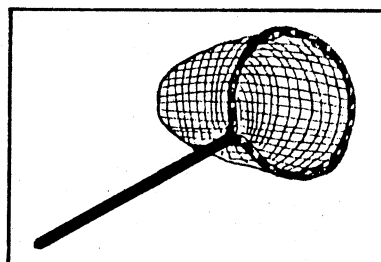

پدر نازو از بازار پاکت آورد . پاکت را
به نازو داد . نازو پاکت را کار دارد .

به کمک کلمه تکراری [تور] و رسم توپ کلمه [توپ] خوانده شود :

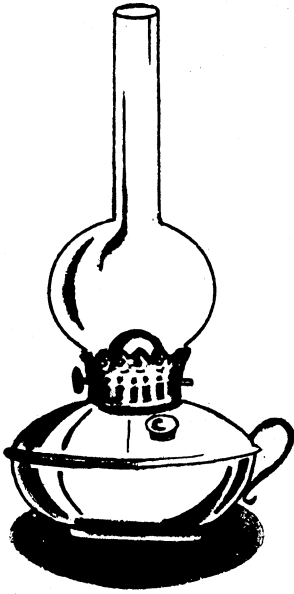

توپ

تور

نام رسم گفته شود ؟ حرف [ل / ل] تلفظ شود :

لمپه
ل ل

کلمه ها و جمله ها خوانده شوند :

روشن

کمال

پلته

تیل

لمپه تیل و پلته نداشت . کمال تیل
و پلته آورد . کمال در لمپه تیل انداخت .
کمال لمپه را روشن کرد .

املا گفته شود :

کمال لمپه را روشن کرد .

حرفهای [ل] و [ا] ترکیب شوند و کلمه [لالا] ساخته شود. سپس، هجای [لا] با هجاهای [کا] و [با] ترکیب شود و کلمه های [کالا] و [بالا] ساخته شود / نوشته شود:

لا	با	لا	کا	لا	لا	ا	ل
بالا	کالا	لالا				لا	

با افزودن حرف [ل] در آخر هجاها کلمه های نو ساخته شود. به نمونه توجه شود:

با	شا	ما	دا	ل
			دال	

جمله ها خوانده شوند:

لالا دال آورد .

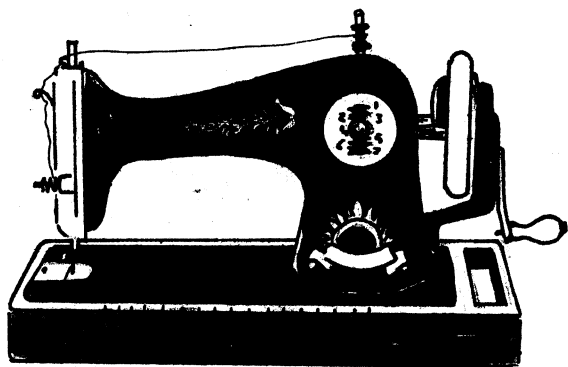
لالا کالا آورد .

لالا مال خانه را دوست دارد .

نازو شال زرد دارد .

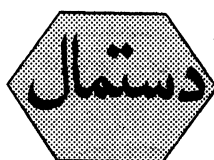
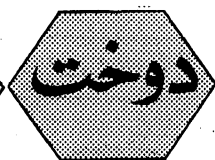
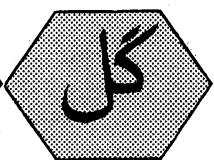
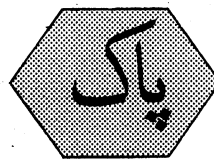
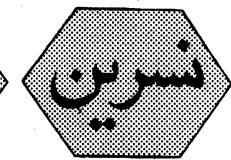
نام رسم گفته شود ؟ حرف [ی] تلفظ شود :

ماشین

ی

کلمه ها و جمله ها خوانده شوند :

نسرین ماشین را پاک کرد . نسرین ، با ماشین

کالا دوخت . نسرین دستمال نازو را دوخت .

نسرین در دستمال نازو گل دوخت .

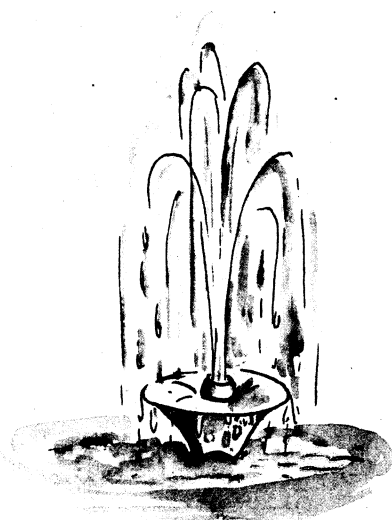
به ترکیب کلمه ها توجه شود . معلم توضیحات بدهد :

دست	گل
دسته پاک	گله دار
دستپاک	گله دار

دستپاک گله دار

دستمال گله دار

نام رسم گفته شود؟ حرف [ف / ف] تلفظ شود:

فواره

ف ف

کلمه ها و جمله ها خوانده شوند:

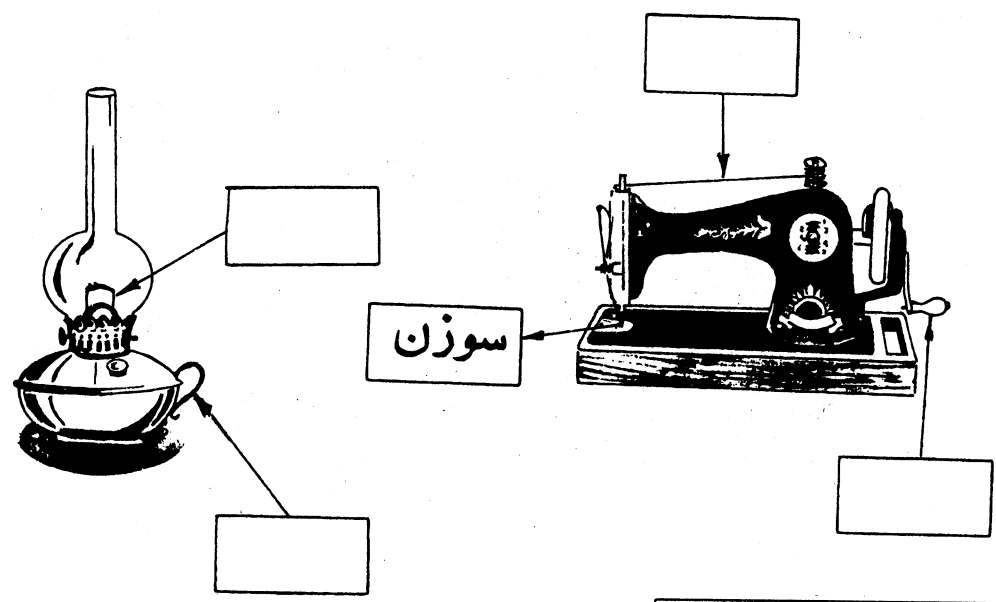
دیدن رفت اشرف نل تماشا

نازو به دیدن فواره رفت . اشرف نل
فواره را باز کرد . از فواره آب آمد .
نازو فواره را تماشا کرد .

مشق شود:

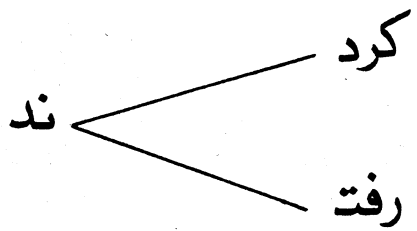
اشرف نل فواره را باز کرد .

نامهای اجزای رسمها نوشته شوند. به نمونه توجه شود :

به ترکیب کلمه ها توجه شود :

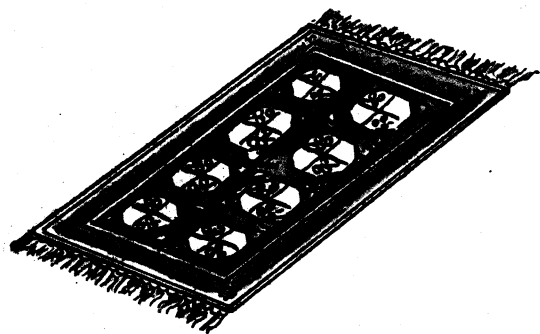
کردند	رفتند
-------	-------

جمله ها خوانده و نوشته شوند :

نسرين ماشين را پاك كرد .
 نسرين و نازو ماشين را پاك كردند .
 نازو و اشرف به ديدن فواره رفتند .

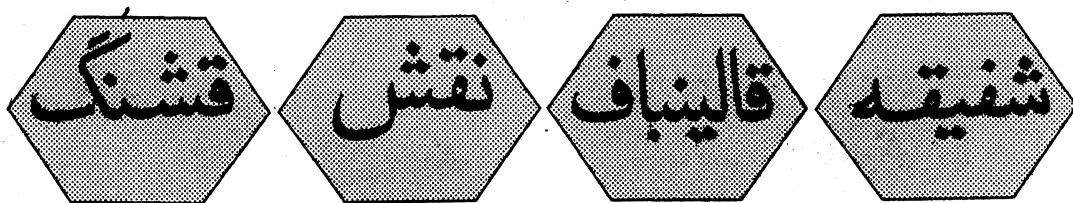
نام رسم گفته شود؟ حرف [ق/ق] تلفظ شود:

قالین

ق ق

کلمه ها و جمله ها خوانده شوند:

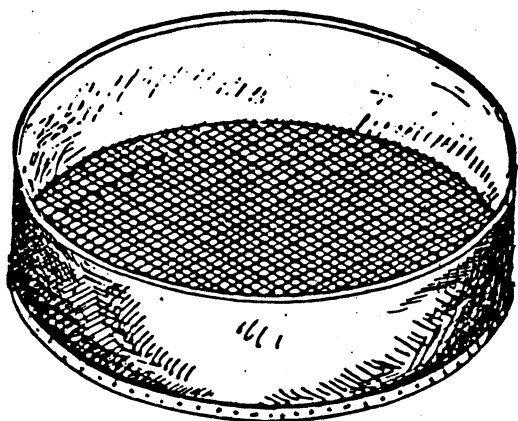

شفیقه قالینباف است . شفیه در قالین
گل و نقش انداخت . گل و نقش قالین
را قشنگ ساخت .

مشق شود:

شفیق پدر شفیه است .

نام رسم گفته شود؟ حرف [غـغـغ ع] تلفظ شود :

غلبیل

غ غ غ غ

جمله ها خوانده شوند :

شقیقه در غلبیل گندم انداخت . شقیقه گندم
را غلبیل کرد . پدر شقیقه گندم را آرد کرد .

کلمه ها خوانده و نوشته شوند :

مرغ

قتغ

بغلان

* غلبیل تلفظ عامیانه غربال است .

به کمک کلمه های تکراری کلمه های نو خوانده شوند :

روشن	دوست	بال	داش
روغن	دوغ	باغ	داغ

جمله ها خوانده و نوشته شوند :

- آش داغ است .
- کاکا باغ انار دارد .
- دوغ مزه دارد .
- آش روغن دارد .

کلمه ها در جمله به کار برده شوند :

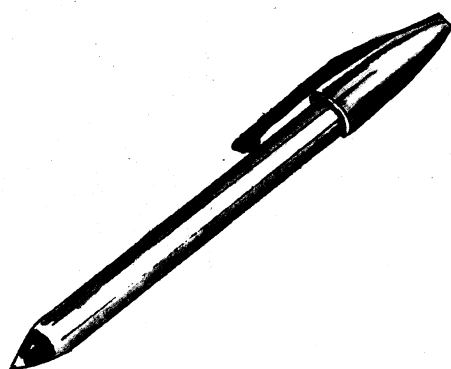
_____ داغ

_____ باغ

_____ دوغ

_____ روغن

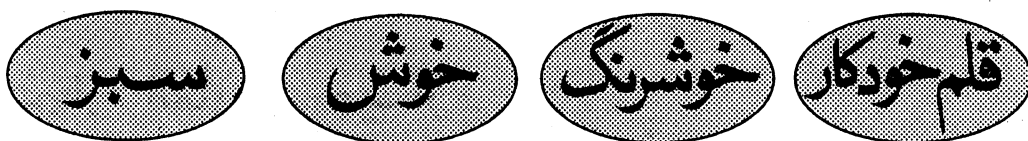
نام رسم گفته شود؟ حرف [و] تلفظ شود:

قلم خودکار

و

کلمه ها و جمله ها خوانده شوند:

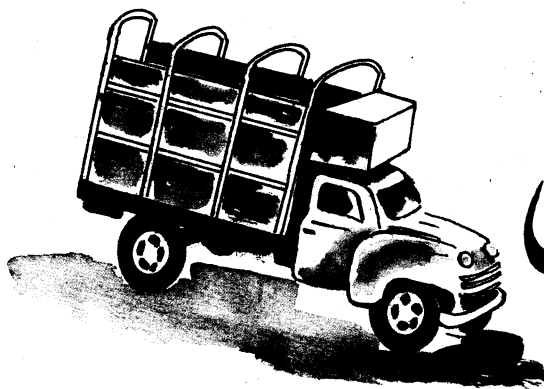
شفیقه قلم خودکار دارد . قلم خودکار شفیقه خوشرنگ است . قلم خودکار شفیقه رنگ سبز دارد . شفیقه قلم سبز را خوش دارد .

به ترکیب کلمه ها توجه شود:

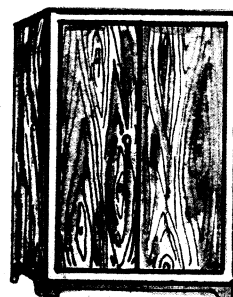
خوش	مزه
خوشمزه	

خود	رنگ
خودرنگ	

نامهای رسمها گفته شوند ؟ حرف [ی] تلفظ شود :

ی

لاری

الماری

جمله ها خوانده و نوشته شوند :

- نجار الماری میسازد .
- لالا موتر لاری دارد .

به ترکیب کلمه ها توجه شود :

زردی

نازی

نجاری

سبزی

ی

زرد

ناز

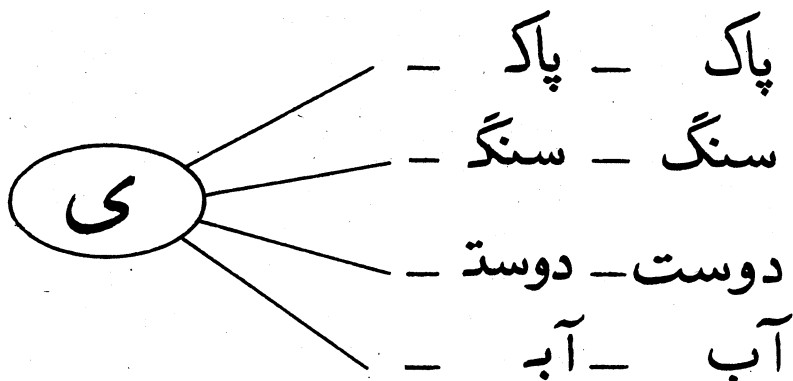
نجار

سبز

به ترکیب کلمه ها توجه شود ؟ کلمه های نو خوانده شوند :

پاکی
سنگی
دوستی
آبی

کلمه ها و جمله ها به کمک معلم خوانده و نوشته شوند :

پالک

دکان

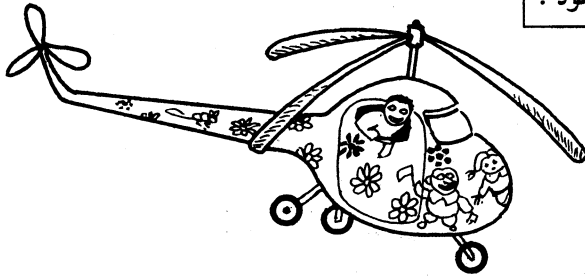
تخم

- نازی زردی تخم را خوش دلرد .
- اشرف در دکان نجاری کار میکند .
- سبزی پالک خوشمزه است .
- اسما دستمال آبی دارد .

املا گفته شود :

نازی زردی تخم را خوش دارد .

نام رسم گفته شود؟ حرف [ه/ها] تلفظ شود:

هلیکوپتر

ه ه

کلمه ها و جمله ها خوانده شوند:

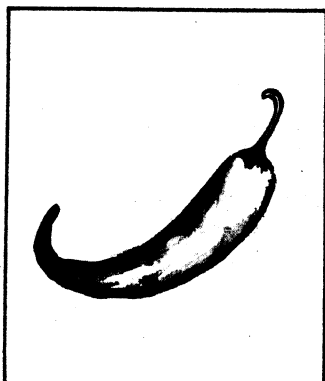
موترک   سامان   شهلا   هادی

هادی و شهلا سامان بازی دارند . هادی
هلیکوپتر و شهلا موترک دارد . هادی و شهلا
با سامان بازی خود بازی میکنند .

املا گفته شود:

هادی و شهلا سامان بازی دارند .

نامهای رسمها گفته شوند ؛ حرف [چ / چ] تلفظ شود :

مرچ

چ

چ

چشم

جمله ها خوانده و نوشته شوند :

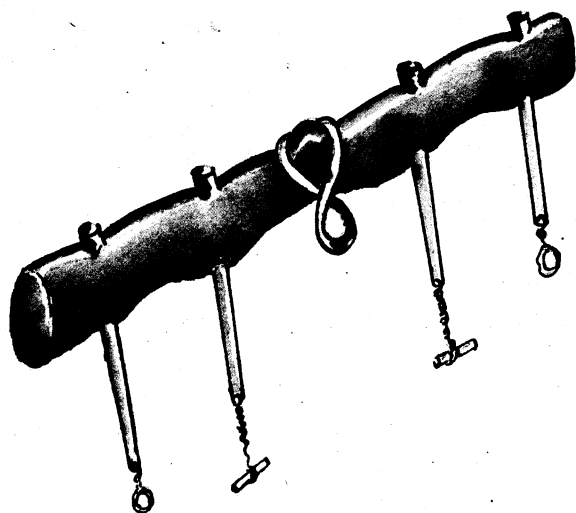
نازو چشم خود را پاک کرد .
نازو چشم خود را با دستمال پاک کرد .
آش مرچ نداشت .
نازو در آش مرچ انداخت .

کلمه ها در جمله به کار برده شوند :

چشم

مرچ

نام رسم گفته شود ؟ حرف [ی] تلفظ شود :

یوغ

ی

کلمه ها و جمله ها خوانده شوند :

چی

یاد

ساختن

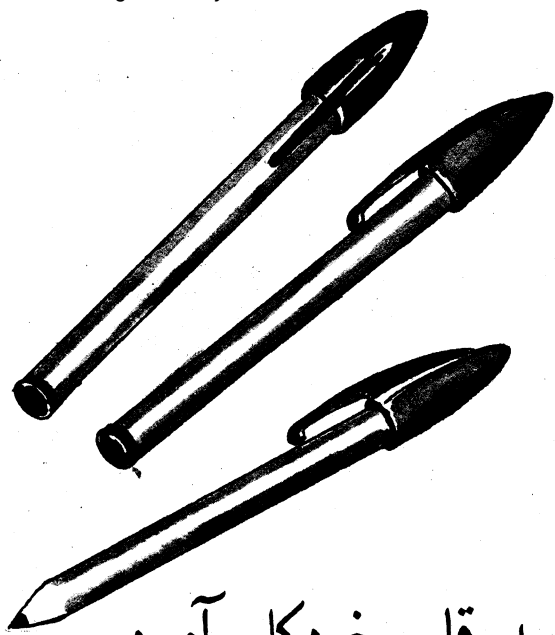
یونس

یونس یوغ ساخت . یونس ساختن یوغ
را یاد دارد . یونس با یوغ کار کرد .

جمله ها / سوالها و جوابها خوانده و نوشته شوند ؟ به علامت آخر آنها توجه شود :

یونس چی ساخت ؟ یونس یوغ ساخت .
یونس با چی کار کرد ؟ یونس با یوغ کار کرد .

کلمه ها و جمله ها خوانده و نوشته شوند :

سه	سه
که	که

نازی که بازار رفت سه قلم خودکار آورد .
 نجار سه میز ساخت .

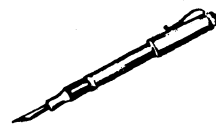
به رسمها توجه شود ؟ جایهای خالی با کلمه های مناسب پر شوند . به نمونه توجه شود :

دسته
تیل
رنگ
آب

آب _____ دارد .

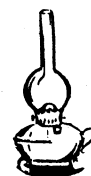
_____ دارد .

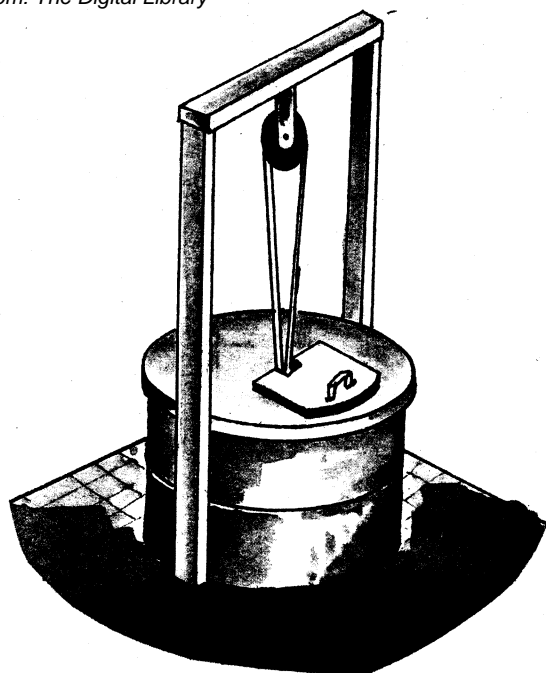

_____ دارد .

_____ دارد .

نام رسم گفته شود؟ حرف [ه] تلفظ شود:

چاه
ه

کلمه ها و جمله ها خوانده و نوشته شوند:

شاه ولی نگاه دایم پت میشود

شاه ولی از چاه آب آورد . شاه ولی چاه را
پاک نگاه میکند . شاه ولی سر چاه را دایم
پت میکند . سر چاه که پت باشد ، آب
آن پاک نگاه میشود .

در کلمه [چاه] حرف [چ] به [م] تبدیل شود و کلمه نو ساخته شود:

م	ا	ه
ماه		

چ	ا	ه
چاه		

نام رسم گفته شود ؛ حرف [و] تلفظ شود :

بوت

و

کلمه ها و جمله ها خوانده و نوشته شوند :

سیاه

بوتش

نوریه

بوت

نوریه بوت پاک را خوش دارد ؛ نوریه بوتش را
دایم پاک نگاه میکند . نوریه بوتش را
دایم با رنگ سیاه رنگ میکند .

حرفهای نخستین کلمه ها به یکی از حرفهای داخل چوکات تبدیل شود . به نمونه توجه شود :

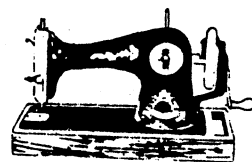
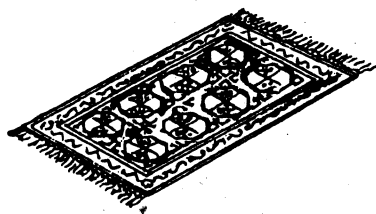
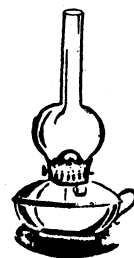
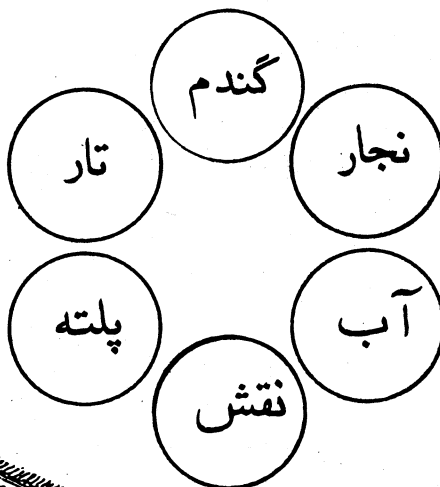
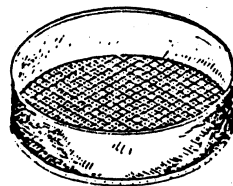
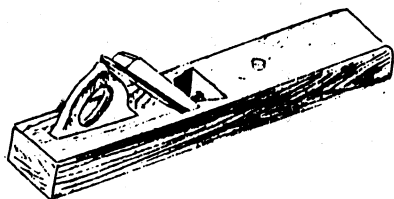
ق	ر	ت	چ	خ	ز	ر
---	---	---	---	---	---	---

<u>ماه</u>	<u>رنگ</u>	<u>دایم</u>	<u>پاک</u>	<u>بوت</u>
_____	_____	_____	_____	<u>توت</u>

برای هر کلمه یک جمله ساخته / نوشته شود ؟ معلم به شاگردان کمک کند :

- توت . _____
- خاک . _____
- زنگ . _____
- راه . _____

کدام کلمه ها و رسمها با یکدیگر ارتباط دارند ؟

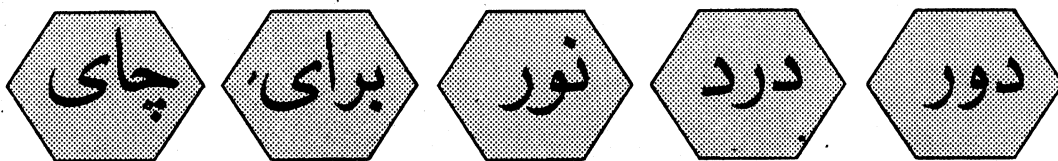

نام رسم گفته شود ؛ حرف [ی] تلفظ شود :

پای
ی

کلمه ها و جمله ها خوانده شوند :

کاکا از راه دور آمد . پانی کاکا درد
داشت . نور برای کاکا چای داد . کاکا
را چای مزه داد .

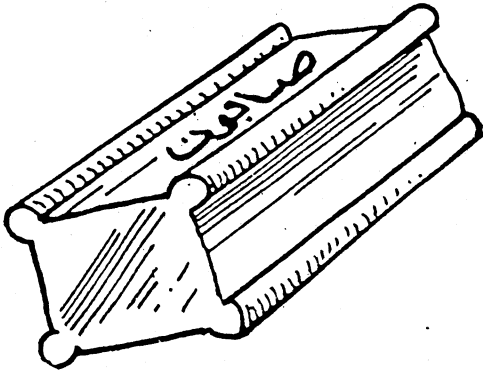
املا گفته شود :

نور کالای پاک را خوش دارد ،

نام رسم گفته شود ؛ حرف [ص / ص] تلفظ شود :

صابون

ص ص

کلمه ها و جمله ها خوانده شوند :

صابون صادق صدف اصل

صادق برای صدف صابون اصل آورد .
صابون اصل کالا را پاک میکند . صدف با
صابون اصل کالا شست .

دقت شود :

خلاص   خ لا ص

حرفها خوانده شوند؟ از ترکیب آنها، مثل نمونه، کلمه های نو ساخته شوند، معلم به شاگردان کمک کند:

د	ا	س س	ش ش	و
ک ک	ت ت	ج ج	ر	ص ص
م م	ب ب	آ	ز	گ گ
خ خ	پ پ	ل ل	ی ی	ف ف
ق ق	ظ ظ	ه ه	چ چ	ن ن

نام					
-----	--	--	--	--	--

کلمه هایی که در تمرین بالا از ترکیب حرفها ساخته شده اند، در جمله به کار برده شوند. به نمونه توجه شود:

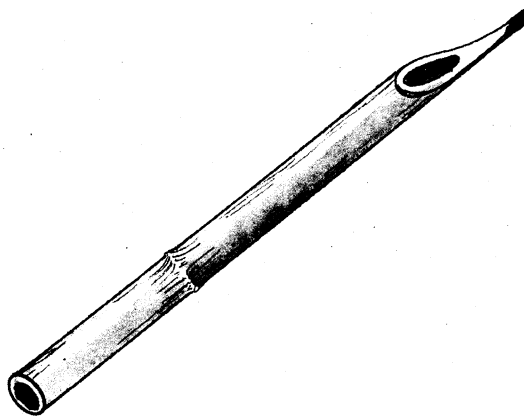
• نام من صدف است

• _____

• _____

• _____

نام رسم گفته شود :

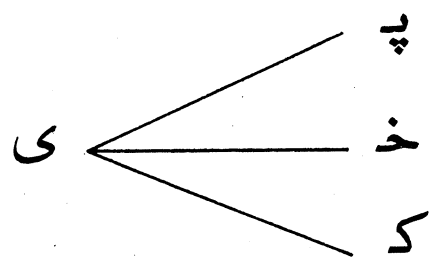
نی
ی

کلمه ها و جمله ها خوانده شوند :

نی   بریالی   روکی   مشق

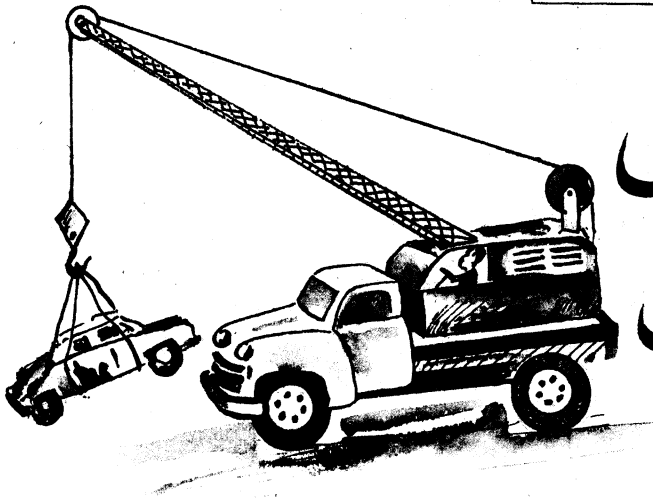
بریالی از نی قلم ساخت . بریالی قلم نی را به روکی داد . روکی از بریالی تشکر کرد . روکی مشق کردن را خوش دارد .

حرف [ی] با حرفهای [پ، خ، ک] ترکیب و کلمه های نو ساخته شوند . به نمونه توجه شود :

_____ پی

نام رسم گفته شود؟ حرف [ث/ث] تلفظ شود:

جرثقیل ث

کلمه ها و جمله ها خوانده شوند:

گرم

زیاد

ثاقب

ثاقب جرثقیل دارد. ثاقب با جرثقیل کار کرد. ثاقب با جرثقیل زیاد کار کرد. ثاقب که کار را خلاص کرد، خود را با آب گرم و صابون شست.

کلمه ها خوانده و نوشته شوند؟ به املاي آنها دقت شود:

ثاقب

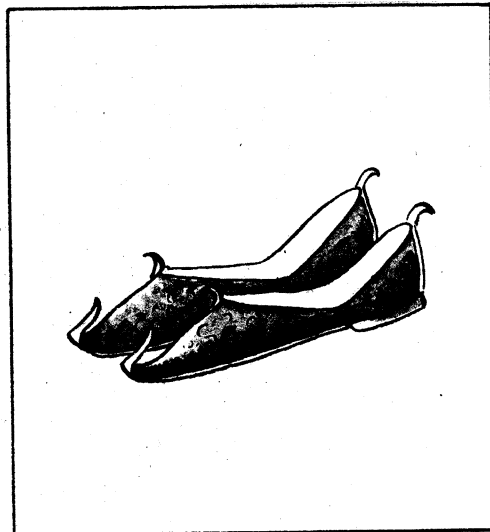
صابر

ساخت

نامهای رسمها گفته شوند :

خیمه

پیزار

کلمه ها و جمله ها خوانده و نوشته شوند :

میدان

زینب

زینب پیزار دارد .

آن خیمه در میدان است .

به ترکیب کلمه ها توجه شود :

ج	واب
جواب	

ث	واب
ثواب	

ن	واب
نواب	

حج کردن

ح ح

کلمه ها و جمله ها خوانده و نوشته شوند:

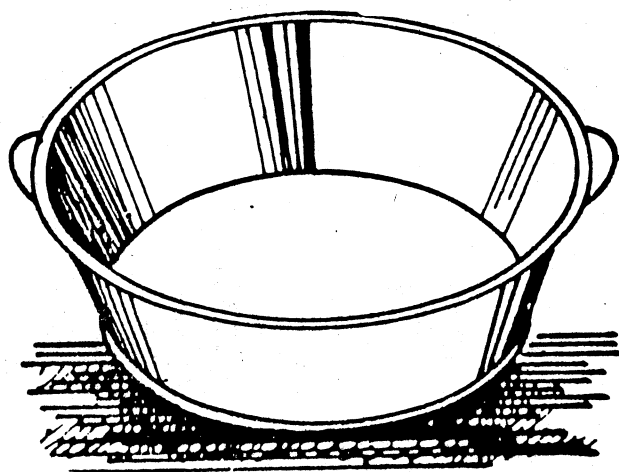
کردن حاجی خرما آب زمزم

حج کردن ثواب دارد . ثاقب که حج کرد ، حاجی شد . حاجی ثاقب خرما و آب زمزم آورد .

املا گفته شود:

حج کردن ثواب دارد .

نام رسم گفته شود؟ حرف [ط] تلفظ شود :

طشت

ط

کلمه ها و جمله ها خوانده شوند :

یک

سطل

تشکر

طاهره

طاهر

طاهر از بازار طشت آورد . طاهره از
طاهر تشکر کرد . طاهره با سطل در طشت
آب پاک انداخت . طاهره در طشت یک سطل
آب انداخت .

کلمه ها خوانده و نوشته شوند؟ به املاي آنها دقت شود :

سطل	ستار	طشت	توت
-----	------	-----	-----

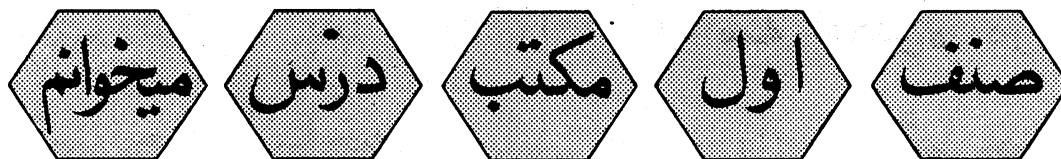

از هجا ها کلمه های نو ساخته شود . به نمونه توجه شود :

ص	دا	رو	ث	جی	حا
کی	لا	واب	با	زار	پی
ره	کا	ا	ج	ما	خر

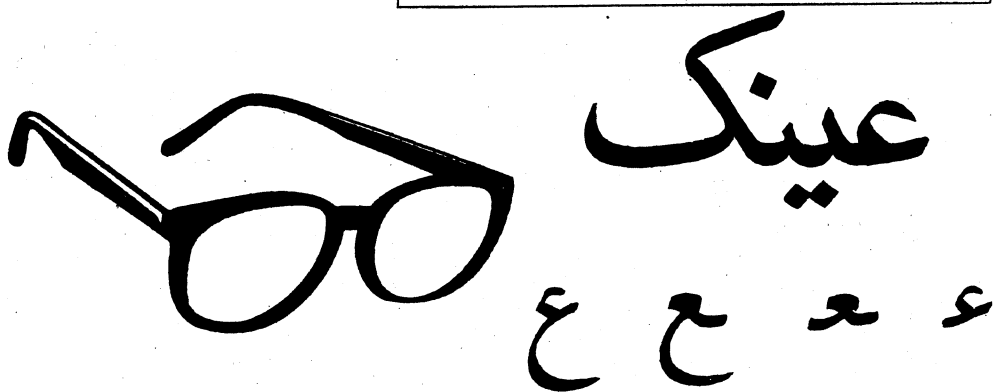
					اره

کلمه ها و جمله ها خوانده و نوشته شوند ؟ شاگردان کوشش کنند به جای نام زینب نام خود را بنویسند :

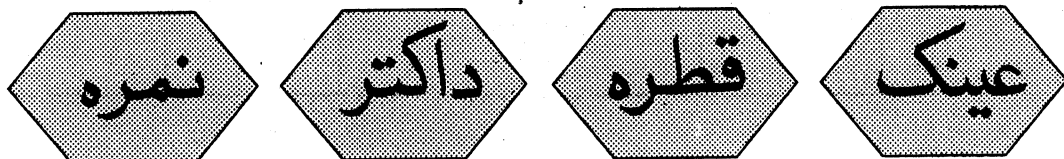

نام من زینب است . من در صنف
اول مکتب درس میخوانم . من مکتب
خود را دوست دارم .

نام رسم گفته شود؛ حرف [ع ع ع] تلفظ شود:

کلمه ها و جمله ها خوانده شوند:

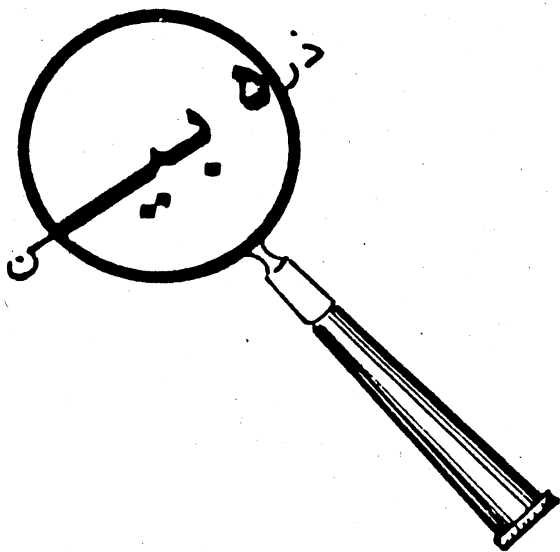

چشم بابا درد داشت . داکتر به بابا دوا و
عینک داد . بابا دوا را روز سه قطره در
چشم خود انداخت . بابا عینک را به چشم خود
ماند . عینک بابا نمره دار است .

کلمه ها خوانده و نوشته شوند:

شمع
نعناع

نام رسم گفته شود ؛ حرف [ذ] تلفظ شود . اگر شاگردان رسم را نشاناسند ، معلم به آنها کمک کند :

ذره بین

ذ

کلمه ها و جمله ها خوانده و نوشته شوند :

ذاکر

کاغذ

ذره بین

ذاکر ذره بین دارد .

ذاکر کاغذ دارد .

ذاکر ذره بین و کاغذ دارد .

به تغییر کلمه ها توجه شود :

ذره
دره

ذره بین
ذره

عبارتها خوانده شوند؟ به املاي آنها توجه شود:

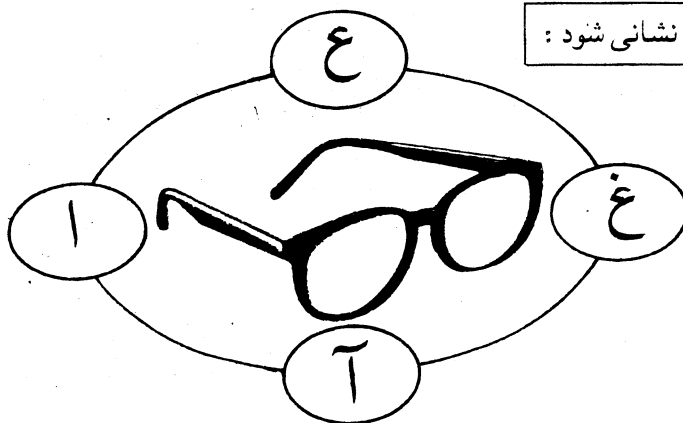
سید انار   دواي بابا

دروازه خانه   فواره آب   پلته لمپه   خانه خود

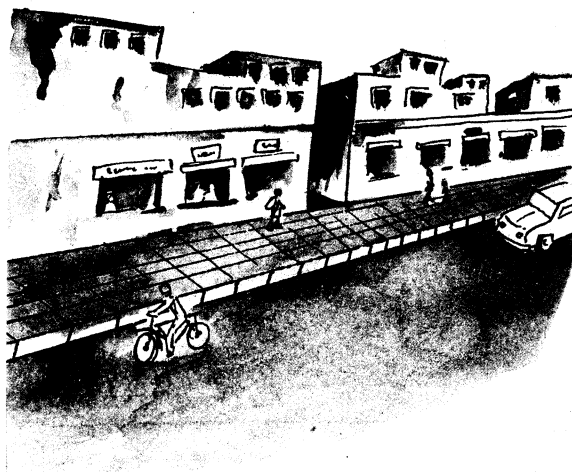
جمله ها خوانده و نوشته شوند:

- کمال دروازه خانه را باز کرد.
- کمال نل فواره آب را باز کرد.
- کمال در لمپه پلته اصل انداخت.
- کمال لمپه را در خانه خود روشن کرد.

حرف اول نام رسم نشانی شود:

کلمه [پیاده رو] گفته شود ؟ حرف [و] تلفظ شود :

پیاده رو و

کلمه ها و جمله ها خوانده و نوشته شوند :

برو سودا بیار نرو مگر خطر

طاہر بہ اکرم گفت برو سودا. بیار. مگر در
سرک نرو کہ خطر دارد. در پیاده رو برو .

جواب سوال با استفاده از متن نوشته شود :

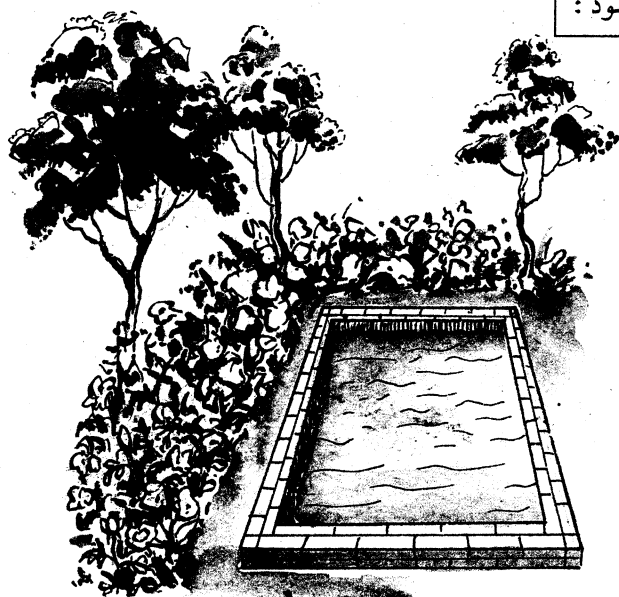
طاہر بہ اکرم چی گفت ؟

نام رسم گفته شود ؟ حرف [ض / ض] تلفظ شود :

حوض

ض ض

کلمه ها و جمله ها خوانده و نوشته شوند :

میگیرد

پر

افضل

حوض

افضل حوض را آب پر کرد . افضل
حوض را دایم پاک نگاه میکند : افضل از
آب حوض برای آب دادن گلهای و درختها
کار میگیرد .

توجه شود که با حذف کردن [ا] از کلمه [افضل] کلمه [فضل] ساخته شده است :

افضل فضل

ضد هر کلمه نوشته شود . به نمونه توجه شود :

	روشن
	کج
	پاک
	سیاه

بسته	باز
	اصل
	زیاد
	سخت

کلمه ها و جمله خوانده و نوشته شوند ؟ توجه شود که تغییر تلفظ معنای کلمه ها را تغییر میدهد :

کند   پر   دور

کارد کند است .

فضل از درخت انار کند .

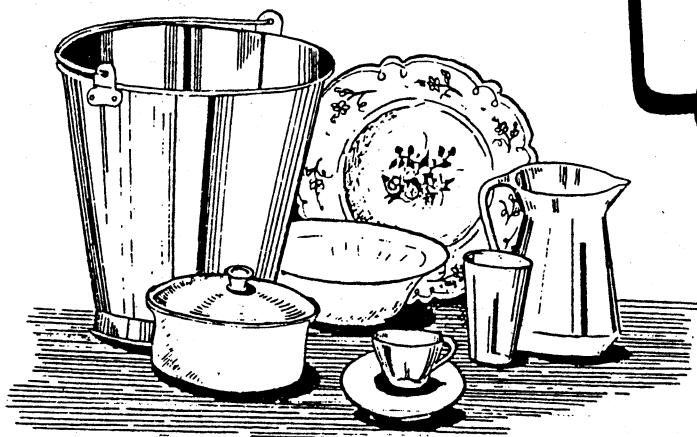
پروانه پر دارد .

فضل حوض را آب پر کرد .

دور حوض گل دارد .

بابا از راه دور آمد .

نام رسم گفته شود؟ حرف [ظ] تلفظ شود:

ظرفها ظ

کلمه ها و جمله ها خوانده شوند:

خشک

تکه

نظافت

نظیفه

نظیفه ظرفها را با صابون شست . نظیفه
که ظرفها را شست ، آنها را با تکه پاک خشک
کرد . نظیفه نظافت را خوش دارد .

جمله خوانده شود؟ کوشش شود که به جای نام نظیفه نامهای دیگر نوشته شود:

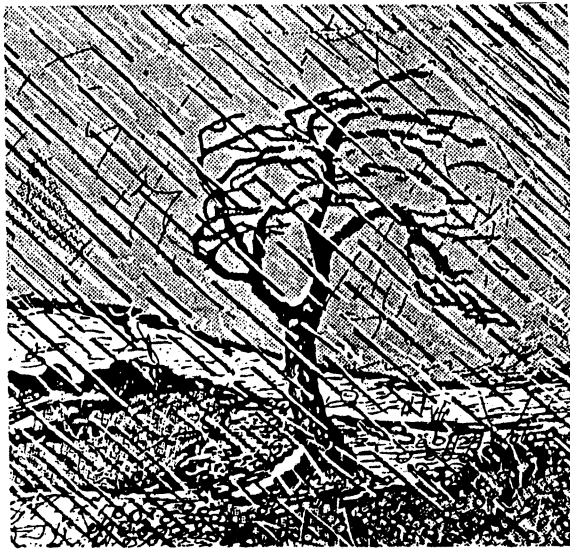
نظیفه ظرفها را با صابون شست .

نام رسم گفته شود ؟ حرف [ژ] تلفظ شود :

ژاله

ژ

کلمه ها و جمله ها خوانده شوند :

پژمرده

ضرر

میبارد

ژاله

ژاله میبارد . ژاله برای گلهای و درختها ضرر دارد . ژاله گلهای و درختها را پژمرده میسازد .

جوابهای سوالها نوشته شوند ؟ به نمونه توجه شود :

ژاله میبارد .	چی میبارد ؟
	ژاله برای چی ضرر دارد ؟
	ژاله چی را پژمرده میسازد ؟

حرفها ترکیب شوند؟ به نمونه توجه شود:

م	ا	له

خ	ا	له

ژ	ا	له
ژاله		

کدام کلمه ها با یکدیگر ارتباط دارند؟

اره   گندم   ذره بین

رنگ

آب

تار

نجار

داس

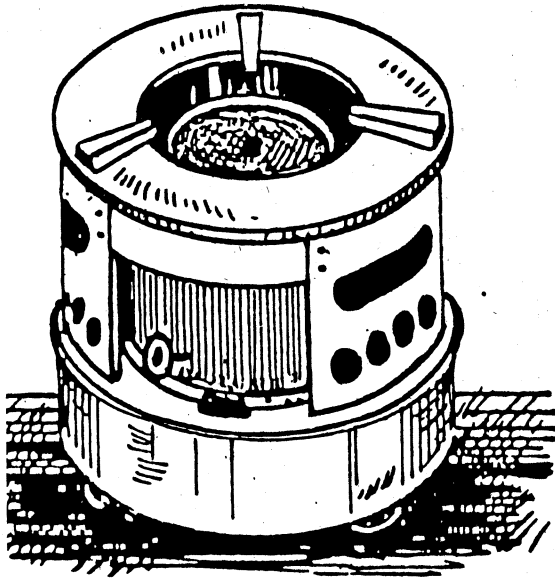
قلم

آبدان

عینک

ماشین

نام رسم گفته شود؟ حرف [ا] تلفظ شود:

اشتوپ

ا

کلمه ها و جمله ها خوانده شوند؟ متن املا گفته شود:

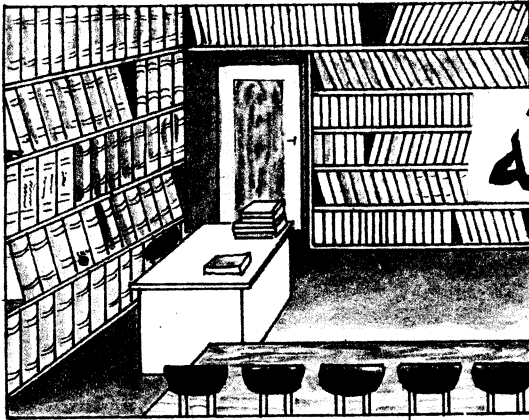
احسان   امروز   خرید   خوب

احسان امروز اشتوپ خرید. اشتوپ احسان
خوب کار میکند.

کلمه ها خوانده و نوشته شوند؟ در جمله به کار برده شوند:

اجازه _____
املا _____

در تصویر چی دیده میشود؟

تأسیس کتابخانه

ع

کلمه ها و جمله ها خوانده شوند :

تأثیر

شاگردان

کتاب

کتابخانه

تأسیس

امروز در مکتب ما یک کتابخانه تأسیس شد .
در کتابخانه مکتب ما کتاب زیاد است . تأسیس
کتابخانه بر شاگردان تأثیر خوب میکند .

مشق شود :

تأثیر

تأسیس

ع

کلمه ها به کمک معلم خوانده شوند ؛ به املای آنها توجه شود :

می آید	می آورد	می اندازد
--------	---------	-----------

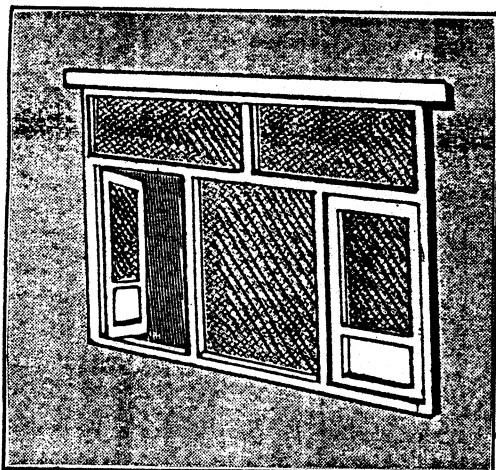
مشق شود :

می آید
می آورد
می اندازد

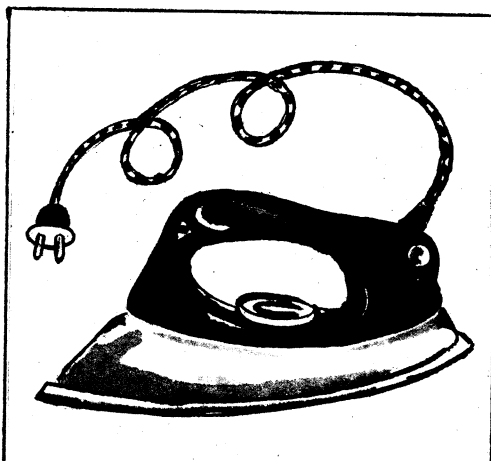
جمله ها خوانده و نوشته شوند :

- فضل از کتابخانه می آید .
- فضل از کتابخانه کتاب می آورد .
- فضل در آبدان آب می اندازد .

نامهای رسمها گفته شوند؟ حرف [ا] تلفظ شود:

ارسی

اتو

جمله ها خوانده و نوشته شوند:

- فضل اتو کرد .
- خانه ارسی دارد .

جوابهای سوالها نوشته شوند:

- کی اتو کرد؟
- فضل چی کرد؟
- چی ارسی دارد؟

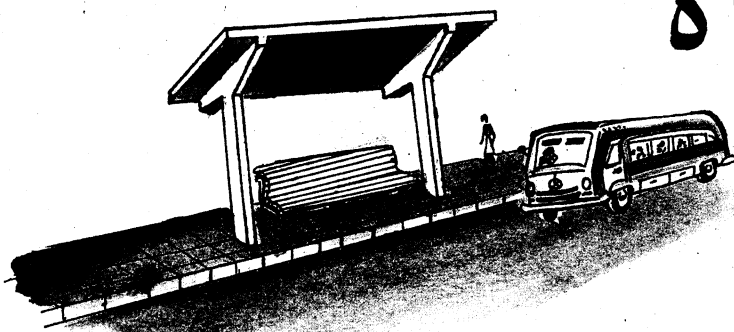

نام رسم گفته شود ؟ در باره آن گپ زده شود :

ایستگاه ای

کلمه ها و جمله ها خوانده و نوشته شوند :

می‌رود

ایستاده

ایستگاه

این

این موتر در ایستگاه ایستاده میشود. نظیفه
به ایستگاه می‌آید. نظیفه با موتر مکتب می‌رود.

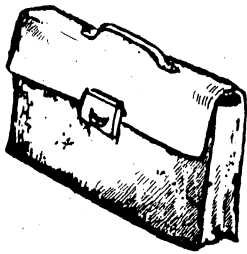
کلمه ها خوانده شوند ؟ در جمله به کار برده شوند :

این

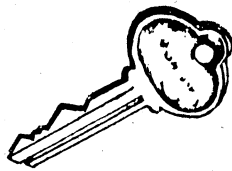
ایستگاه

ایستاده

نام هر رسم در زیر آن نوشته شود ؟ معلم به شاگردان کمک کند :

_____

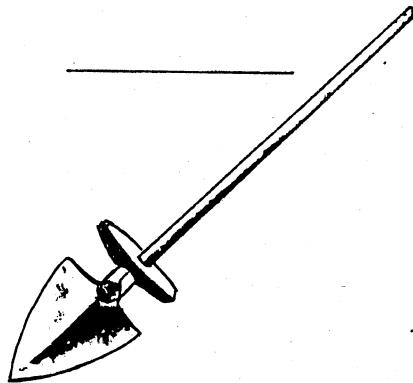
_____

_____

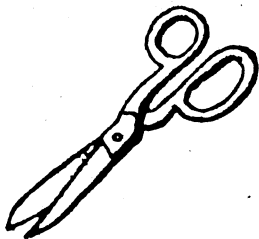
_____

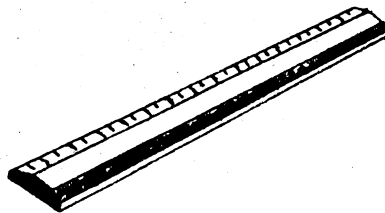
_____

_____

_____

_____

_____

کلمه ها خوانده شوند ؟ به تلفظ حرفهای آخر آنها توجه شود :

که
سه

پلته	روزه
لمپه	مزه

راه
چاه

حرفها تلفظ شوند ؟ نامهای آنها خوانده و نوشته شوند :

آ آ	الف مد ا	ب بی ب	پ پی پ	ت تی ت
ث ث	ج جیم ج	چ چی چ	ح حی ح	خ خی خ
د د	ذ ذال ذ	ر ری ر	ز زی ز	ژ ژ ژ
س سین س	ش شین ش	ص صاد ص	ض ضاه ض	ط طوی ط
ظ ظوی ظ	ع عین ع	غ غین غ	ف ف ف	ق قاف ق
ک کاف ک	گ گاف گ	ل لام ل	م میم م	ن نون ن
و واو و	ه هی ه	ء همزه تأسیس	ی ی ی	

کلمه های هر دو قطار یک سان خوانده شوند ؟ معلم به شاگردان بفهماند که املاي کلمه های قطار دوم درست است :

موسا	لیلا	مرتضا
موسی	لیللی	مرتضی

ی

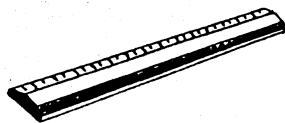
جمله ها خوانده و نوشته شوند :

• خرید

مرتضی

• خرید

لیللی

• خرید

موسی

در جایهای خالی جمله ها نامهای مختلف نوشته شوند :

• قلم خودرنگ خرید _____

• قلم پنسل خرید _____

• خطکش خرید _____

متن خوانده شود ؛ به خاطر تمام شدن کتاب به شاگردان تبریک گفته شود :

به صنف دوم میرویم

ما بسیار خوش استیم که درسهای صنف اول را خلاص کردیم و به صنف دوم میرویم . خدا را شکر میکنیم که خواندن و نوشتن را یاد گرفته ایم . حالا ما کتابهای مکتب ، مجله ها و قصه ها را خوانده میتوانیم . ما میتوانیم که به دوستان خود خط نوشته کنیم . ما از معلم خود تشکر میکنیم که این چیزها را به ما یاد داده است .

**Get more e-books from www.ketabton.com
Ketabton.com: The Digital Library**